

SKUPNO LETNO POROČILO O IZVAJANJU ZAKONA O DOSTOPU DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA V LETU 2010

I. SPLOŠNO O TRANSPARENTNOSTI DELOVANJA JAVNEGA SEKTORJA

1. Cilji Zakona o dostopu do informacij javnega značaja – odprto, pregledno in odgovorno delovanje javnega sektorja

Pravica vsakogar, da pridobi informacijo javnega značaja je v Sloveniji ustavna kategorija. Ustava Republike Slovenije to pravico uvršča v kategorijo človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Pravica dostopa do informacij javnega značaja je ena od oblik širšega pravnega načela transparentnosti in izpolnjuje tri funkcije: demokratično, nadzorno in gospodarsko.¹ Demokratična funkcija zagotavlja bolj enakopravno sodelovanje pri sprejemanju odločitev. Nadzorna funkcija ima dva vidika po eni strani lahko posameznik bolje varuje svoje pravice nasproti javnim oblastem, po drugi strani pa lahko javnost nadzoruje pravilnost dela javnih oblasti. Končno ima pravica dostopa učinek tudi na gospodarstvo, saj seznanjenost z informacijami pomembno vpliva na poslovne odločitve podjetij.

Pravica vedeti in z njo povezana pravica do informacij javnega značaja je ključno sredstvo v boju za odprto, pregledno in zato bolj odgovorno delovanje javne uprave. Odprtost in preglednost dela države predstavlja zagotovilo za omejevanje korupcije, uresničevanje zakonodaje o dostopu do informacij javnega značaja pa je odlična osnova za doseg cilja – umestitev Slovenije med države z najmanjšo stopnjo korupcije. Slovenija si je navedeni cilj zastavila že leta 2003 s sprejemom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja. Omenjeni zakon, ki je bil dvakrat spremenjen, leta 2005 in 2006, postavlja Slovenijo ob bok državam z najbolj odprtim in preglednim javnim sektorjem. K odprtem in transparentnem delovanju javnega sektorja zavezuje tudi Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, ki ga je Državni zbor sprejel v preteklem letu, saj je cilj zakona, da država zagotovi pogoje, da uslužbenci in funkcionarji svoje delo opravljajo pošteno, profesionalno in transparentno ter tako nadaljuje učinkovito uresničevanje strateških ciljev, določenih v Resoluciji o preprečevanju korupcije v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 85/04). Cilj zakona je tudi spodbujanje poštenega in transparentnega vedenja javnih uslužbencev in spodbujanje dobrih praks vseh vpletenih v procese odločanja.

1.1. Načelo aktivnega razširjanja informacij

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in [117/06-ZDavP-2](#), v nadaljevanju: ZDIJZ) kot zavezanca za posredovanje informacij javnega značaja določa državne organe, organe lokalnih skupnosti, javne agencije, javne sklade in druge osebe javnega prava, nosilce javnih pooblastil in izvajalce javnih služb (v nadaljevanju: organi). Z omogočanjem uresničevanja pravice dostopa do informacij javnega značaja morajo organi zagotavljati javnost in odprtost svojega delovanja in si morajo prizadevati, da dosežejo

¹ Glej podrobneje S. Pličanič *et al*: Komentar Zakona o dostopu do informacij javnega značaja s pravom EU in primerjalno pravno prakso, Ljubljana 2005, str. 71.

čim večjo obveščenost javnosti o svojem delovanju (drugi odstavek 2. člena ZDIJZ). Eno temeljnih načel ZDIJZ je torej načelo aktivnega razširjanja informacij. ZDIJZ namreč, poleg urejanja postopka za dostop do informacij javnega značaja na podlagi individualne zahteve, vsebuje tudi vrsto določil s katerimi so organi zavezani sami aktivno razširjati najpomembnejše informacije javnega značaja. Eden izmed najbolj enostavnih, neposrednih in praviloma brezplačnih načinov dostopa do informacij, je objavljane le-teh na svetovnem spletu. Takšno »samoiniciativno« razširjanje informacij ima neposreden pozitiven vpliv na zmanjšanje števila individualnih zahtev za dostop do le-teh. Večina informacij javnega značaja, ki jih morajo organi objavljati, je na razpolago v elektronski obliki in dostopnih preko spletnih strani posameznih organov v sklopu katerih mora organ objaviti tudi t.i. katalog informacij javnega značaja, ki predstavlja pregled glavnih informacij s katerimi posamezen organ razpolaga ali enotnega državnega portala e-uprava. Ministrstvo za javno upravo povezuje kataloge posameznih organov v skupni t.i. Centralni katalog informacij javnega značaja.

Ob mednarodnem dnevu pravice vedeti 28. septembra 2010 je Ministrstvo za javno upravo skupaj z Inšpektoratom za javno upravo in Informacijskim pooblaščenecem zavezane organe pozvalo k proaktivnemu posredovanju informacij javnega značaja tako, da informacije, ki so prosto dostopne, sami posredujejo v svetovni splet oz. javno objavijo na drug primeren način. S takšnim postopanjem bi zavezani organi nedvomno racionalizirali svoje poslovanje, obenem pa prosilcem zagotoviti hiter in učinkovit dostop do informacij. V ta namen smo v letošnjem poročilu zbrali tudi podatke o tem ali zavezani organi ažurirajo katalog informacij javnega značaja in proaktivno objavljajo informacije na spletu.

1.2. Posredovanje informacij javnega značaja v svetovni splet

Informacije javnega značaja, ki jih morajo organi posredovati v svetovni splet, so določene v 10. členu ZDIJZ. V prvi vrsti gre za informacije glede predpisov iz delovnega področja organa. Predpise je potrebno objavljati v prečiščeni obliki. Pri tem je potrebno poudariti, da obveznost ne velja le za zakone in podzakonske predpise, ampak tudi za predpise lokalnih skupnosti, seznanjenost s katerimi je bistvenega pomena za občane. Formalno je sicer dostopnost navedenih predpisov zagotovljena z njihovo objavo v javnih glasilih občin ali v Uradnem listu Republike Slovenije, vendar šele dejanska dostopnost predpisov omogoča seznanjenost občanov z njihovimi pravicami in obveznostmi ter zagotavlja predvidljivost ravnanja organov. Potrebno je opozoriti na nujnost rednega osveževanja informacij in objav, predvsem predpisov lokalnih skupnosti v prečiščeni obliki.

Poleg veljavnih predpisov morajo organi objavljati tudi predloge predpisov. Objava predlogov predpisov je bistvenega pomena za omogočanje sodelovanja zainteresirane javnosti in civilne družbe pri pripravi predpisov. Pri tem je potrebno objavo predpisov zagotoviti v čim zgodnejši fazi, saj ima samo tako zainteresirana javnost možnost predlog preučiti in pripraviti svoje stališče oziroma predloge dopolnitev ali sprememb.²

² Drugi odstavek 9. člena Poslovnika Vlade RS (Uradni list RS, št. [43/01](#), [23/02](#) popr., [54/03](#), [103/03](#), [114/04](#), [26/06](#), [21/07](#), [32/10](#) in [73/10](#)):« Predlagatelj predpisa povabi strokovno in drugo javnost k sodelovanju pri pripravi predpisa s splošnim vabilom, kateremu je priložen osnutek predpisa, na spletnih straneh.»

Na spletnih straneh je potrebno objavljati tudi objave in razpisno dokumentacijo v zvezi z oddajo javnih naročil.³

Obveznost objave pa velja tudi za vse ostale pomembnejše dokumente organa, in sicer: programe, strategije, stališča, mnenja in navodila, ki so splošnega pomena ali so pomembna za poslovanje organa s fizičnimi in pravnimi osebami oziroma za odločanje o njihovih pravicah ali obveznostih, študije in druge podobne dokumente, ki se nanašajo na delovno področje organa. Nenazadnje je potrebna tudi objava vseh informacij javnega značaja, ki so jih prosilci zahtevali najmanj trikrat.

1.3. E-uprava

Na podlagi tretjega odstavka 10. člena ZDIJZ se omogoča dostop do navedenih in do številnih drugih informacij javnega značaja tudi preko državnega portala e-uprava (spletno mesto <https://e-uprava.gov.si/e-uprava/portal.euprava>), ki predstavlja enotni spletni portal preko katerega lahko javnost dostopa do velikega števila podatkov javnega sektorja na enostaven, neposreden in v pretežni meri brezplačen način. Podatke glede številnih storitev javne uprave v okviru življenjskih dogodkov na portalu objavljajo organi sami. Starejšim občanom je na voljo poseben državni portal za starejše in upokojence, ki na enostaven in prijazen način omogoča dostop do posameznih njim namenjenih storitev javne uprave. Mlajšim generacijam pa je namenjen Vladni portal za otroke in mladino, ki na zabaven in interaktiven način izobražuje o Sloveniji, njeni zgodovini, geografiji, kulinariki, znamenitih Slovencih itd. ter o njeni aktualni državni ureditvi, javni upravi in Evropski uniji.

1.3.1. Dostop do javnih evidenc

Portal e-uprava med drugim nudi enostaven in direkten dostop javnosti do številnih evidenc javnih podatkov. Na voljo je vpogled v geografske podatke za posamezno nepremičnino iz zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot ter vpogled v podatke iz zemljiške knjige ter vpogled v register predpisov. Omogočena je tudi spletna seznanitev z lastnimi osebnimi podatki iz centralnega registra prebivalstva in vpogled v lastne podatke v okviru registra kmetijskih gospodarstev (v obeh primerih gre sicer za izvrševanje pravice iz Zakona o varstvu osebnih podatkov o seznanitvi z lastnimi osebnimi podatki, vendar pa je slednje na tem mestu omenjeno z vidika načela uporabniku prijazne državne uprave, ki se kaže v čim širšem omogočanju enostavnega in neposrednega dostopa do podatkov, ki so pomembni za posameznike). Z izkoriščanjem podatkov v javnih evidencah so omogočene posebne e-storitve, kot je spletni opomnik, ki na podlagi podatkov v javnih evidencah uporabnike po e-pošti in/ali preko SMS obvestila obvesti o poteku veljavnosti osebnih dokumentov, kot so potni list, osebna izkaznica, prometno dovoljenje, vozniško dovoljenje idr.

Predvsem z vidika poslovnih subjektov je pomembna možnost brezplačnega dostopa do podatkov glavne knjige sodnega registra ter vpogled v podatke o posameznem poslovnem subjektu v Poslovnem registru Slovenije oziroma v letno poročilo o posameznem poslovnem subjektu v evidenci Letna poročila poslovnih subjektov, ki je mogoča preko spletne strani AJ PES (http://www.ajpes.si/Registri/Poslovni_register/).

³ Drugi odstavek 8. člena Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. [128/06](#), [16/08](#), [19/10](#) in 18/11):«Postopki

naročanja po tem zakonu so javni, kar se zagotavlja z brezplačnimi objavami javnih naročil glede na vrednosti iz 12.

člena tega zakona tako v Uradnem listu Evropske unije kot tudi na portalu javnih naročil.«

Na voljo je tudi dostop do registra neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin. Od 1.7.2010 je AJPES v skladu z Zakonom o plačilnih storitvah in sistemih (Uradni list RS, št. 58/09 in 34/10) vzpostavil in prevzel vodenje registra transakcijskih računov (RTR). V RTR se obdelujejo podatki o transakcijskih računih in o imetnikih transakcijskih računov z namenom, da se zagotovi centraliziran dostop do podatkov o transakcijskih računih posameznega imetnika za tekoče opravljanje dejanj v postopkih izvršbe ali zavarovanja ter v drugih postopkih zaradi prisilne izvršitve terjatev zoper imetnike transakcijskih računov, ki so fizične osebe. Pri tem je potrebno poudariti, da so vsakomur prosto dostopni zgolj podatki iz registra transakcijskih računov pravnih oseb. Pri registru transakcijskih računov fizičnih namreč gre za osebne podatke, katere lahko na podlagi 146. člena Zakonom o plačilnih storitvah in sistemih (Uradni list RS, št. [58/09](#), [34/10](#) in [9/11-ZPlaSS-B](#)) pridobijo:

1. osebe, ki so na podlagi pravnomočnega izvršilnega naslova upravičene predlagati postopek izvršbe ali zavarovanja zoper imetnika transakcijskega računa v skladu z zakonom, ki ureja izvršbo in zavarovanje, ali z drugim zakonom, ki določa postopek prisilne izvršitve terjatev ter
2. sodišča in drugi organi, ki opravljajo dejanja v postopku izvršbe ali drugih postopkih, ki jih vodijo v okviru svojih pristojnosti.

1.3.2. Statistični podatki javne uprave in gospodarski podatki

Na spletnih straneh e-uprave deluje tudi informacijski servis podatkov e-uprave, t.i. sistem ISPO, ki ponuja vpogled v javne podatke, iz katerih so razvidni učinki dela in ukrepov Vlade Republike Slovenije. Sistem omogoča pregled podatkov o plačah funkcionarjev, uporabi mobilnih in fiksnih telefonov, službenih avtomobilih, zaposlenih v organih državne uprave, delovnih telesih, cestno prometni varnosti in t.i. politbarometru. Drugi del sistema predstavljajo statistični podatki o slovenskem gospodarstvu, ki so mesečno osveženi in katerih vir so Statistični urad RS, AJPES, Zavod RS za zaposlovanje idr.

1.3.3. Resolucija o normativni dejavnosti in E-demokracija

Leta 2009 je Državni zbor sprejel Resolucijo o normativni dejavnosti (posledično sta se v letu 2010 spremenila tudi Poslovnik Vlade RS in Navodila za izvajanje Poslovnika Vlade RS št. 10), ki povzema ustaljena ustavna, pravnosistemska in nomotehnična načela in pravila, hkrati pa naj bi predstavljala zavezo vsakokratne politične oblasti in javnih uslužbencev, da bodo pri oblikovanju politik in pripravi predpisov upoštevali glavna načela dobre zakonodajne politike, ki so:

- *presoja posledic predpisov in politik* je z dobro narejenimi analizami ekonomskih, okoljskih in socialnih učinkov, ključnega pomena za kakovostno oblikovanje predlogov predpisov in politik;
- *sodelovanje z javnostjo* je namenjeno zagotovitvi primerne vključenosti strokovne in drugih zainteresiranih javnosti v najzgodnejšo fazo postopka priprave predlogov predpisov;
- *odprava administrativnih ovir* predstavlja procese zmanjšanja, odprave ali preprečitve administrativnih bremen vključno z merjenjem administrativnih stroškov, ki jih povzroča zakonodaja gospodarskim subjektom ali državljanom;
- *poenostavitve zakonodaje* zajema metode razveljavitve, kodifikacije - združitve različnih zakonov ali nepisanih pravnih določil v enoten (zakonski) tekst, preoblikovanje zakonodaje na podlagi dopolnitve in kodifikacije določenega akta ter zamenjave direktiv z uredbami.

Z Resolucijo o normativni dejavnosti so se tako postavili minimalni standardi za izvajanje presoj posledic predlogov predpisov (gre za analize okoljskih, ekonomskih, socialnih in drugih učinkov) in posvetovanj s strokovno in drugimi zainteresiranimi javnostmi. Pri posvetovanjih, ki naj bi praviloma trajala od 30 do 60 dni ter ob hkratni objavi predlogov predpisov na spletnih straneh, je ključnega pomena upoštevanje načel vključevanja javnosti (pravočasnost, odprtost, dostopnost, odzivnost, transparentnost in sledljivost). S spletno objavo osnutka predpisa se prične obdobje posvetovanja z javnostmi. V tem obdobju lahko javnosti aktivno sodelujejo v procesu priprave predpisa, in sicer tako, da na objavljeni osnutek pošiljajo svoje predloge, mnenja in pripombe. Vsak organ, ki je pristojen za pripravo predpisa, mora objaviti pripravljeno besedilo predpisa na spletu, in sicer najmanj za obdobje 30 dni. V tem obdobju pripravljavec predpisa še vedno prejema mnenja tudi na predpis s strani ostalih ministrstev, oziroma vladnih služb.

Nato organ, ki je pristojen za pripravo nekega predpisa, na spletni strani E-demokracija objavi tekst predpisa, ki je bil v medresorskem usklajevanju ter ob sodelovanju javnosti dorečen do te mere, da se lahko pošlje v vladno obravnavo. Hkrati mora poleg besedila predloga predpisa pripravljavec objaviti tudi poročilo o posvetovanju z javnostmi, kjer zapiše, kakšne predlogi, pripombe, mnenja je prejel s strani javnosti v fazi osnutka predpisa. Pripravljavec v poročilo o sodelovanju javnosti tudi navede, katere predloge oziroma mnenja je pri pripravi predloga predpisa upošteval in katerih ne, podati pa mora tudi razloge za svojo odločitev, in o tem javnosti seznaniti v 15 dneh od sprejema predpisa ali od posredovanja predloga predpisa v nadaljnji postopek. Javnosti imajo tudi pri predlogu predpisa možnost oddaje svojih komentarjev, kar potencialno lahko vpliva na spremembo/dopolnitev predpisa, tudi ko je le-ta že v vladni proceduri.

Aprila 2010 je prešel v polno produkcijo sistem Informacijske podpore postopkov priprave predpisov (IPP), ki pokriva vse bistvene korake v postopku sprejemanja predpisov ter omogoča vključevanje prispevkov zainteresirane javnosti k vsebinam predpisov. Povezava zalednega sistema s spletnim portalom E-demokracija omogoča enostavno spremljanje veljavne zakonodaje ter zakonodaje v pripravi na enem mestu, saj določila tako resolucije, poslovnika, navodila kot tudi Zakona o informacijah javnega značaja nalagajo ministrstvu in službam vlade, da predpise in predloge predpisov objavljajo na spletnih straneh z namenom informiranja in sodelovanja z javnostjo. Spletni portal E-demokracija pa hkrati omogoča, da lahko zainteresirane javnosti (državljeni, nevladne organizacije,...) na posamezen predlog predpisa v pripravi podajo svoje komentarje, mnenja, pripombe, pohvale. V okviru e-demokracije deluje tudi t. im. govorec, ki omogoča, da objavljene vsebine na portalu tudi poslušamo. Državljanom je omogočen tudi neposreden stik z njihovimi neposredno izvoljenimi predstavniki, s čimer lahko pripomorejo k bolj učinkovitemu delovanju javne uprave.

Z uvedbo IPP smo postali ena izmed redkih držav, ki ima področje postopkov priprave predpisov urejeno enotno in celovito, vključno s sodelovanjem javnosti, ki je zelo poudarjeno tudi na nivoju Evropske unije in OECD.

1.4. Javnost in transparentnost porabe proračunskih sredstev in sredstev EU

Davkoplačevalci imajo pravico vedeti, kako se trošijo sredstva, ki so jih zaupali v upravljanje državi. Z novelo ZDIJZ (Uradni list RS, št. 61/05), ki je stopila v veljavo 15.07.2005, je zato zakonodajalec okrepil nadzorno funkcijo zakona v zvezi z javnostjo porabe proračunskih sredstev. Zakon tako v prvi alineji tretjega odstavka 6. člena določa, da se ne glede na določbo prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, ki opredeljuje 11

izjem, zaradi katerih se dostop do informacije zavrne (med njimi so tudi osebni podatki), dostop do zahtevane informacije dovoli, če gre za podatke o porabi javnih sredstev ali podatke, povezane z opravljanjem javne funkcije ali delovnega razmerja javnega uslužbenca, razen v primerih iz 1. (tajni podatki) in 5. do 8. točke prvega odstavka (zaupnost davčnega postopka ali davčna tajnost, podatek, katerega razkritje bi škodovalo izvedbi kazenske pregoni ali postopka s prekrški, upravnega postopka ter pravnega, nepravdnega ali drugega sodnega postopka), ter v primerih, ko zakon, ki ureja javne finance ali zakon, ki ureja javna naročila, določata drugače. V skladu z načelom javnosti in transparentnosti porabe proračunskih sredstev je na spletnih straneh e-uprave javnosti na voljo vpogled v evidenco o izplačanih plačah v javnem sektorju. Omogočen je dostop do ažurnih podatkov o rednih, izrednih ter zaostalih izplačilih funkcionarjev po delovnih mestih.

Na področju javnosti in transparentnosti porabe proračunskih sredstev na ravni Evropske unije je v letu 2010 Sodišče Evropske unije izdalo pomembno sodno odločbo (v združenih zadevah C-92/09 in C-93/09 Volker und Markus Schecke GbR in Hartmut Eifert proti Land Hessen ob udeležbi Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung) s katero je delno razveljavilo pravne podlage za objavo informacij o upravičencih do plačil iz naslova Skupne kmetijske politike (SKP) v delu, v katerem določajo obveznost objave prejemnikov sredstev, ki so fizične osebe. Sodišče je odločilo, da objava poimenskih podatkov, ki se nanašajo na prejemnike sredstev in na natančne zneske, ki so jih ti upravičenci prejeli iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, pomeni kršitev pravic, ki ju imajo navedeni upravičenci na podlagi členov 7 in 8 Listine EU o temeljnih pravicah (pravica do varstva osebnih podatkov, pravica do zasebnega življenja).

Pravici iz členov 7 in 8 Listine se lahko omeji le, če so te omejitve predpisane z zakonom, če spoštujejo bistveno vsebino teh pravic in svoboščin ter če so – ob upoštevanju načela sorazmernosti – potrebne in če dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, ali če so potrebne zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih. Ob upoštevanju, da morajo biti odstopanja in omejitve varstva osebnih podatkov strogo omejena na tisto, kar je nujno in da obstajajo ukrepi, ki manj posegajo v temeljne pravice fizičnih oseb, ki pa so enako učinkoviti za uresničitev ciljev zadevnih predpisov Unije, je Sodišče ugotovilo, da sta Svet in Komisija s tem, da sta določila dolžnost objave imen vseh upravičencev do sredstev iz evropskih skladov, ki so jih ti upravičenci prejeli, presegla meje, ki jih določa načelo sorazmernosti. V zvezi s pravnimi osebami je Sodišče ugotovilo, da obveznost objave ne presega mej, ki jih določa načelo sorazmernosti.

Podatki o prejemnikih sredstev še vedno ostajajo dostopni na podlagi poizvedb (vlog) po določbah Zakona o dostopu do informacij javnega značaja.

1.5. Katalog informacij javnega značaja posameznega organa

Vsak organ je dolžan redno vzdrževati in na primeren način javno objavljati t.i. katalog informacij javnega značaja s katerimi razpolaga (8. člen ZDIJZ), pa vendar pri preverjanju stanja na tem področju še vedno ugotavljamo pomanjkljivosti. Nekateri organi namreč še nimajo vzpostavljenih spletnih strani, na katerih bi bile najpomembnejše informacije javnega značaja prosto dostopne ali pa določene spletne strani sploh ne vsebujejo aktualnih dokumentov oz. kataloga informacij javnega značaja, ki bi omogočal takojšen pregled seznama vseh informacij, s katerimi določen organ razpolaga.

V letu 2010 je Inšpektorat za javno upravo z anketnimi vprašalniki preverjal spoštovanje določil ZDIJZ in Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. [76/05](#) in [119/07](#)) v občinah glede objave kataloga informacij javnega značaja. Z anketnim vprašalnikom je želel spodbuditi zavezanca, da sami pristopijo k odpravi nepravilnosti, ki so jih ugotovili ob izpolnjevanju vprašalnika. Pridobljene podatke pa je inšpektorat uporabil tudi kot pomoč pri odločitvi o izvedbi inšpekcijskega nadzora⁴. V okviru svojih pristojnosti Inšpektorat za javno upravo zavezane organe opozarja k rednem vzdrževanju kataloga informacij javnega značaja. Na podlagi analize izpolnjenih anket je inšpektorat ugotovil več kršitev v zvezi s pomanjkanjem naslednjih vsebin kataloga:

- seznama najpogosteje zahtevanih informacij javnega značaja,
- predlogov predpisov,
- seznama strateških in programskih dokumentov ter znanstvenih mnenj, poročil in analiz,
- seznama upravnih, sodnih ali zakonodajnih postopkov.

1.6. Centralni katalog informacij javnega značaja

Ministrstvo za javno upravo je dolžno redno vzdrževati in na svetovnem spletu javno objavljati centralni katalog informacij javnega značaja, ki združuje informacije iz posameznih katalogov organov. Gre za zbir vseh katalogov informacij javnega značaja vseh zavezanih organov.

1.7. Katalog zavezanih organov po ZDIJZ

Katalog zavezanih organov po ZDIJZ je bil vzpostavljen leta 2004. Leta 2005 je bilo v njem navedenih 2610 organov, danes pa katalog vsebuje že skoraj 10000 organov, in sicer: državnih organov, organov lokalnih skupnosti, javnih agencij, javnih skladov, javnih zavodov in drugih oseb javnega prava, nosilcev javnih pooblastil in izvajalcev javnih služb, ki posedujejo informacije javnega značaja ter so jih na zahtevo dolžni posredovati. Medtem ko naj bi primarno podlago za vodenje registra zavezancev predstavljali podatki Poslovnega registra Slovenije, je v praksi potrebna dodatna presoja zavezanosti po ZDIJZ predvsem pri nosilcih javnih pooblastil oziroma izvajalcih javnih služb. Presoja otežuje dejstvo, da so koncesije podeljene za določen čas in da gre pri navedenih subjektih tako za osebe javnega kot tudi za osebe zasebnega prava (torej osebe, ki niso organizirane kot javni zavodi, javne agencije, javni skladi, javna podjetja oziroma druge osebe javnega prava). Zaradi zagotovitve ažurnih podatkov, je zadnja sprememba Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/05 in 119/07) uvedla novo dolžnost posredovanja navedenih podatkov s strani organov lokalnih skupnosti in državnih organov v okviru letnih poročil o izvajanju ZDIJZ. Gre za obveznost predložitve seznama tistih subjektov iz pristojnosti navedenih organov, ki so zavezani za posredovanje informacij javnega značaja na podlagi podeljene koncesije ali javnega pooblastila na lokalni ali državni ravni. Med njimi naj bi organi posebej izpostavili tiste, ki so postali zavezani v letu, na katerega se poročilo nanaša. Katalog organov, ki razpolagajo z informacijami javnega značaja je objavljen na spletnem mestu ministrstva:

http://www.mju.gov.si/si/delovna_podrocja/nevladne_organizacije/informacije_javnega_znacaja/katalog_zavezanih_organov/

⁴ Na podlagi 3. odstavka 32. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Ur. l. RS, št. 51/06, Uradno prečiščeno besedilo in 117/06).

2. Mednarodna aktivnost na področju transparentnosti informacij javnega značaja

2.1. Zastopanje stališč Republike Slovenije v okviru delovne skupine na Svetu EU

Področje transparentnosti na Svetu EU spada v pristojnost t.i. delovne skupine za informiranje *Working Party on Information*. Glavni predmet obravnave delovne skupine je bil predlog sprememb Uredbe (ES) št. 1049/2001 o dostopu do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (v nadaljevanju: uredbe), ki ureja postopek in pogoje dostopa do dokumentov, s katerimi razpolagajo omenjene institucije. Določila uredbe so v skladu z 249. členom Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti neposredno uporabljiva v državah članicah, torej tudi v RS. V obdobju od uveljavitve uredbe so institucije v zvezi z izvajanjem postopkov po uredbi pridobile kar nekaj izkušenj, hkrati pa se je v tem času razvila tudi sodna praksa. Evropska komisija je zaradi slednjega v letu 2007 izvedla javno posvetovanje o potrebnih spremembah uredbe, v okviru katerega je stališče v obliki odgovora na Zeleno knjigo zavzela tudi RS, aprila 2008 pa je Komisija predstavila predlog sprememb uredbe. V času slovenskega predsedovanja Svetu EU v prvi polovici leta 2008, je bila v okviru delovne skupine opravljena splošna predstavitev predloga spremembe uredbe, medtem ko je izmenjava mnenj po posameznih členih potekala med francoskim predsedovanjem v drugi polovici leta 2008 ter se še nadaljuje. Tekom dosedanjih razprav se je pokazalo, da so pogledi na uredbo v Svetu zelo različni, Vlada RS pa je svoje stališče do sprememb uredbe sprejela februarja 2009. S stališčem se RS pridružuje državam, ki so tradicionalno naklonjene večji transparentnosti. Močna stališča v smeri večje transparentnosti na evropski ravni pa zastopa Evropski parlament, kar pomeni glede pogajanj o uredbi dolgotrajnejši in zahtevnejši proces.

V letu 2010 s strani Sveta EU ni bilo konkretnih aktivnosti na področju revizije uredbe. Predlog spremembe uredbe je namreč bil v obravnavi v Evropskem Parlamentu, katerega delovanje pa je bilo delno okrnjeno, predvsem zaradi posledic sprejema Lizbonske pogodbe decembra 2009, ki je prinesla tudi spremembe v številu evropskih poslancev. Že sam nastop veljavnosti Lizbonske pogodbe pa narekuje tudi določeno uskladitev določil Uredbe, namreč razširitev pravice do dostopa na možnost dostopa do dokumentov vseh institucij, teles, služb in agencij Skupnosti oz. razširitev zavezancev za dostop (trenutno Komisija, Svet in Evropski Parlament) na vse institucije, telesa, službe in agencije Skupnosti.

2.2. Javno posvetovanje o ponovni uporabi informacij javnega sektorja

Evropska komisija je septembra 2010 odprla javno posvetovanje o Direktivi EU o ponovni uporabi informacij javnega sektorja (IJS). V skladu z direktivo so informacije javnega sektorja vsi podatki, s katerimi razpolagajo organi javnega sektorja (npr. zemljevidi ter meteorološke, pravne, prometne, finančne in gospodarske informacije) in ki jih lahko v inovativnih proizvodih, npr. avtomobilskih navigacijskih sistemih, pametnih telefonih, vremenskih napovedih in aplikacijah za pridobivanje potovalnih informacij (t. i. „app-ih“), vsakdo ponovno uporabi. Prispevki, zbrani med posvetovanjem, bodo upoštevani pri ponovnem pregledu direktive o IJS v sklopu digitalne agende za Evropo, ki naj bi pripomogla doseči cilje EU, tj. povečati konkurenčnost in inovacije ter ustvariti nova delovna mesta. Posvetovanje je potekalo do 30. novembra 2010.

2.3. Konvencija Sveta Evrope o dostopu do uradnih listin

Konvencija Sveta Evrope o dostopu do uradnih listin (v nadaljevanju: konvencija) se je pripravljala v okviru Sveta Evrope skoraj deset let. Besedilo konvencije je bilo sprejeto na Odboru ministrov dne 27. novembra 2008, 18. junija 2009 pa je bila odprta za podpis 47 državam članicam. Konvencija predstavlja minimalni konsenz držav glede transparentnosti in je usklajena s slovensko zakonodajo na tem področju. Pri tem je treba upoštevati, da so bila tako pri pripravi ZDIJZ kot pri pripravi konvencije upoštevana priporočila Sveta Evrope (*Priporočila (2002) št. 2 Sveta Evrope*). V postopku sprejema osnutka konvencije so se predstavniki slovenskih institucij prizadevali za sprejem čim bolj napredne konvencije, ki sledi mednarodnim modernim standardom. Moderna stališča so na Steering Committee zastopali tudi vladni predstavniki in s tem utrdili sloves naše države, ki tako v Evropi kot v svetu uživa velik ugled glede ureditve na področju dostopa do informacij javnega značaja. Do danes je konvencijo podpisalo 12 držav članic, ratificirali pa sta jo le dve državi članici. Med podpisnicami je tudi Slovenija, ki je konvencijo podpisala 18. junija 2009.

2.4. Poročanje o transparentnosti v okviru članstva Republike Slovenije v Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD)

Slovenija je članica OECD od julija 2010. Na Ministrstvu za javno upravo smo septembra 2010 sodelovali pri izpolnjevanju vprašalnika v zvezi s transparentnostjo delovanja državnih organov v Sloveniji (OECD 2010 Open Government Survey Questions). Vprašalnik se je delil na naslednja tri sklope:

- 1) Zakonodaja na področju dostopa do informacij javnega značaja – področje delovanja
- 2) Proaktivna objava informacij
- 3) Zakonodaja na področju dostopa do informacij javnega značaja- izvajanje

Vprašalnik so izpolnjevale vse članice OECD in na podlagi zbranih podatkov bo OECD pripravil analizo podatkov, ki bo objavljena v naslednji izdaji *Government at Glance* v letu 2011.

V okviru programa SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management) je bila pripravljena študija o pravici do odprtosti javne uprave v Evropi.⁵ Program SIGMA je nastal v okviru skupne pobude Evropske unije (EU) in Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), ki je večino financirana s strani EU. Namen prispevka je raziskati najbolj problematične vidike pravne ureditve področja dostop do informacij javnega značaja in zagotoviti nekaj smernic za oblikovalce javnih politik, zakonodajalce, vlade in širšo javno upravo. Analiza temelji na primerjavi Zakonov o dostopu do informacij javnega značaja v 14 državah članicah EU in institucijah EU.

3. Splošno o letnih poročilih organov

Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja v 28. členu določa vsebino letnega poročila. Kot ministrstvo pristojno za pripravo skupnega letnega poročila smo v preteklih letih skozi analize podatkov na podlagi prejetih poročil ugotovili določene pomanjkljivosti. Z namenom, da bi odprava le-teh pripomogla k temeljitejši analizi stanja na področju izvrševanja ZDIJZ, smo v letu 2010 obrazec za letno

⁵ http://www.epsa2011.eu/files/Themes_2011/OECD%20Administrative%20Transparency%201010.pdf

poročanje o izvajanju ZDIJZ v preteklem letu v manjšem delu spremenili oz. dodali določene nove kategorije podatkov na način, da bolj dosledno sledijo obveznostim za poročanje na podlagi 37. člena ZDIJZ:

- podatki za ponovno uporabo informacij in običajni dostop do informacij se vpisujejo ločeno,
- zbiranje podatkov o številu zahtev, ki so še v postopku reševanja,
- zbiranje podatkov o številu zavrženih zahtev,
- zbiranje podatkov o odstopljenih zahtevah,
- zbiranje podatkov o zaračunanih dostopih pri običajnem posredovanju in pri ponovni uporabi IJZ (višina sredstev, ki jih je organ pridobil na podlagi zaračunanih dostopov in minimalni ter maksimalni zaračunani znesek za dostop),
- zbiranje podatkov o številu pritožb za primere, ko ni bila izdana odločba oz. sklep o zavrženju (molk organa, posredovana informacija ni IJZ, katero je prosilec zahteval, IJZ ni bila posredovana na zahtevan način),
- zbiranje podatkov o številu sproženih upravnih sporov s strani zavezanih organov zoper dokončne odločbe Informacijskega pooblaščenca,
- zbiranje podatkov o tem ali organ redno vzdržuje katalog informacij javnega značaja in ali organ na spletni strani proaktivno objavlja informacije in
- možnost navedbe primerov suma zlorabe pravice dostopa do informacij javnega značaja oz. prekomernih zahtev.

V obrazcu so tudi dodatna pojasnila za izpolnjevanje. Zaradi pridobitve novih podatkov, ne bo možno izvesti primerjavo s preteklimi leti.

II. POROČILA ORGANOV O IZVAJANJU ZAKONA O DOSTOPU DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

V skladu s 37. členom ZDIJZ je posredovanje poročila o izvajanju ZDIJZ obveznost državnih organov in organov lokalnih skupnosti (v nadaljevanju: zavezani organi).

Za pripravo skupnega letnega poročila je bilo 529 zvezanih organov (*razpredelnica 1*) dolžno do 31. januarja 2011 Ministrstvu za javno upravo predložiti poročila o izvajanju ZDIJZ v letu 2010. Rok je določen z zakonom. Ministrstvo za javno upravo je vse zvezane organe dvakrat opozorilo na njihovo dolžnost. Do 31. januarja 2011 je ministrstvo prejelo 88,5% vseh poročil.

Vsebina letnega poročila je določena v 28. členu Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja.

Poročilo posameznega organa mora vsebovati naslednje podatke:

1. naziv in sedež organa;
2. oznako leta, na katero se poročilo nanaša;
3. število vloženih zahtev za dostop oziroma za ponovno uporabo informacij javnega značaja;
4. število ugodenih zahtev za dostop oziroma za ponovno uporabo informacij javnega značaja vključno z navedbo morebitne zaračunljivosti in pogojev (cena in drugi pogoji);
5. število zavrnjenih zahtev za dostop oziroma za ponovno uporabo informacij javnega značaja z navedbo razlogov za vsako zavrnitev;
6. število vloženih pritožb in izdanih odločb po pritožbah z opisom odločitve ter z navedbo razlogov za sprejeto odločitev v primeru ponovne odklonitve razkritja informacije;
7. število sproženih upravnih sporov zoper dokončne odločbe ter v primeru molka organa;
8. število in seznam prejetih sodnih odločb, s katerimi je bilo ugodeno tožbi prosilca v upravnem sporu, vključno z navedbo razlogov, na katerih temelji odločitev sodišča;
9. seznam subjektov iz njihove pristojnosti, ki so zavezani za posredovanje informacij javnega značaja: izvajalci javnih služb, javni zavodi, javni gospodarski zavodi, javna podjetja, nosilci javnih pooblastil. Na seznamu je treba posebej izpostaviti subjekte, ki so postali zavezani v letu, na katero se poročilo nanaša.

Razpredelnica 1: Seznam organov, zavezanih za predložitev poročila

ZAVEZANCI	ŠTEVILO
DRŽAVNI ORGANI	319⁶
1. PREDSEDNIK RS	1
2. DRŽAVNI ZBOR RS	1
3. DRŽAVNI SVET RS	1
4. DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA (DVK, volilne komisije volilnih enot in volilnih okrajev)	99
103. VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC	1
104. INFORMACIJSKI POOBlašČENEC	1
105. DRŽAVNA REVIZIJSKA KOMISIJA ZA REVIZIJO POSTOPKOV ODDAJE JAVNIH NAROČIL	1
106. RAČUNSKO SODIŠČE RS	1
107. USTAVNO SODIŠČE RS	1
108. KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE	1
109. VLADA RS	1
VLADNE SLUŽBE	16
110. Generalni sekretariat Vlade RS	
111. Kabinet predsednika Vlade RS	
112. Protokol RS	
113. Slovenska obveščevalno-varnostna agencija	
114. Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko	
115. Služba Vlade RS za podnebne spremembe (ustanovljena leta 2009)	
116. Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve	
117. Služba Vlade RS za zakonodajo	
118. Statistični urad RS	
119. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj	
120. Urad Vlade RS za enake možnosti	
121. Urad Vlade RS za komuniciranje	
122. Urad Vlade RS za verske skupnosti	
123. Urad Vlade RS za narodnosti	
124. Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu	
125. Urad Vlade RS za varovanje tajnih podatkov	
MINISTRSTVA IN ORGANI V SESTAVI	56
126. MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE	2
127. Inšpektorat RS za delo	
128. MINISTRSTVO ZA FINANCE	7
129. Carinska uprava RS	
130. Davčna uprava RS	
131. Uprava RS za javna plačila	
132. Urad RS za nadzor prirejanja iger na srečo	
133. Urad RS za nadzor proračuna	
134. Urad RS za preprečevanje pranja denarja	
135. MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO	6
136. Inšpektorat RS za energijo in rudarstvo	

⁶ Z Odlokom ustanovitvi Službe Vlade Republike Slovenije za podnebne spremembe (Uradni list RS, št. 49/09) je bila ustanovljena Služba Vlade RS za podnebne spremembe.

137. Tržni inšpektorat RS	
138. Urad RS za intelektualno lastnino	
139. Urad RS za varstvo konkurence	
140. Urad RS za varstvo potrošnikov	
141. MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO	2
142. Inšpektorat R S za javno upravo	
143. MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO	5
144. Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	
145. Fitosanitarna uprava RS	
146. Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano	
147. Veterinarska uprava RS	
148. MINISTRSTVO ZA KULTURO	3
149. Arhiv RS	
150. Inšpektorat RS za kulturo in medije	
151. MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE	3
152. Policija	
153. Inšpektorat RS za notranje zadeve	
154. MINISTRSTVO ZA OBRAMBO	5
155. Generalštab Slovenske vojske	
156. Uprava RS za zaščito in reševanje	
157. Inšpektorat RS za obrambo	
158. Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	
159. MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR	5
160. Agencija RS za okolje	
161. Uprava RS za jedrsko varnost	
162. Inšpektorat RS za okolje in prostor	
163. Geodetska uprava RS	
164. MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE	2
165. Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij	
166. MINISTRSTVO ZA PROMET	5
167. Uprava RS za pomorstvo	
168. Direkcija RS za ceste	
169. Prometni inšpektorat RS	
170. Direkcija RS za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo	
171. MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT	3
172. Inšpektorat RS za šolstvo in šport	
173. Urad RS za mladino	
174. MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN TEHNOLOGIJO	3
175. Urad RS za meroslovje	
176. Inšpektorat RS za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto	
177. MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE	4
178. Urad RS za kemikalije	
179. Zdravstveni inšpektorat RS	
180. Uprava RS za varstvo pred sevanji	

181. MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE	1
UPRAVNE ENOTE	58
182. – 238. Upravne enote	
SODIŠČA	66
239. – 304. Sodišča (vrhovno, višja, okrožna, okrajna, upravno, delovna)	
305. SODNI SVET	1
DRŽAVNA TOŽILSTVA	12
306. – 317. Državna tožilstva (vrhovno in okrožna)	
318. DRŽAVNO PRAVOBRANILSTVO RS	1
ORGANI LOKALNIH SKUPNOSTI	210
1. – 210. Občine	
SKUPAJ	529

Ministrstvo za javno upravo je prejelo 526 poročil o izvajanju ZDIJZ v letu 2010.

Razpredelnica 2: Število oddanih poročil zavezanih organov

ORGANI ZAVEZANCI PO ZDIJZ	ŠTEVILO ORGANOV	ŠTEVILO ODDANIH POROČIL
1. Predsednik RS	1	1
2. Državni zbor RS	1	1
3. Državni svet RS	1	1
4. Državna volilna komisija	99	99
5. Varuh človekovih pravic	1	1
6. Informacijski pooblaščenec	1	1
7. Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil	1	1
8. Računsko sodišče RS	1	1
9. Ustavno sodišče RS	1	1
10. Komisija za preprečevanje korupcije	1	1
11. Vlada Republike Slovenije	1	1
12. Vladne službe	16	16
13. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve	2	2
14. Ministrstvo za finance	7	7
15. Ministrstvo za gospodarstvo	6	6
16. Ministrstvo za javno upravo	1	1
17. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	5	5
18. Ministrstvo za kulturo	3	3
19. Ministrstvo za notranje zadeve	3	3
20. Ministrstvo za obrambo	5	5
21. Ministrstvo za okolje in prostor	5	5

22. Ministrstvo za pravosodje	2	2
23. Ministrstvo za promet	5	5
24. Ministrstvo za šolstvo in šport	3	3
25. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo	3	3
26. Ministrstvo za zdravje	4	4
27. Ministrstvo za zunanje zadeve	1	1
28. Upravne enote	58	58
29. Sodišča	66	65
30. Sodni svet	1	1
31. Tožilstvo	12	12
32. Državno pravobranilstvo RS	1	1
DRŽAVNI ORGANI SKUPAJ	319	316
ORGANI LOKALNIH SKUPNOSTI	210	208
SKUPAJ	529	526

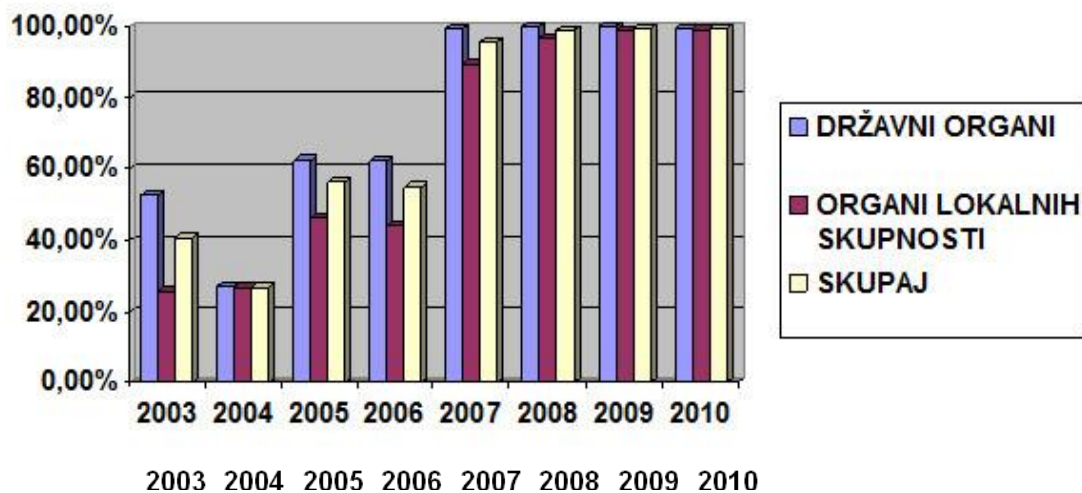
V razpredelnici 3 in z grafom 1 je v odstotkih prikazan tudi trend oddaje poročil v preteklih letih.

Razpredelnica 3: Odstotek oddanih poročil zavezanih organov v letu 2010 in preteklih letih

ORGAN	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
DRŽAVNI ORGANI	52,7%	27,1%	62,5%	62,3%	99,4%	100%	100%	99,7%
ORGANI LOKALNIH SKUPNOSTI	25,9%	26,9%	46,3%	44,1%	89,5%	96,7%	98,6%	99%
SKUPAJ	40,7%	27,0%	56,2%	55,0%	95,4%	98,7%	99,4%	99,4%

Za leto 2010 je poročila oddalo 99,4% zavezanih organov, kar pomeni enak odstotek kot v letu 2009. Kljub temu se od leta 2007 ohranja napredek pri odgovornosti organov, da izpolnjujejo svoje zakonske obveznosti glede predložitve poročila, saj je bil odstotek oddanih poročil za leto 2007 višji za preko 40% glede na leto prej. Za organe, ki poročila niso posredovali, je ministrstvo Inšpektoratu za javno upravo že predlagalo uvedbo prekrškovnega postopka na podlagi 39. člena ZDIJZ.

Graf 1: Odstotek oddanih poročil zvezanih organov v letu 2010 in preteklih letih

Kot je razvidno iz grafa 1, se je po naglem vzponu oddaje poročil v letu 2007, glede na leto poprej, trend poviševanja odstotka nadaljeval.

III. NAJPOMEMBNEJŠE UGOTOVITVE

Dejansko število zahtev, ki so jih v svojih poročilih navedli organi je 73.023. Od tega števila je bilo kar 64.229 oziroma 87,96% vseh zahtev vloženih na Geodetsko upravo Republike Slovenije (v nadaljevanju: GURS). 116. člen Zakona o evidentiranju nepremičnin (Uradni list RS, št. [47/06](#); v nadaljevanju ZEN) določa, da so podatki o zemljiščih, evidentiranih v zemljiškem katastru, o stavbah in delih stavb, evidentiranih v katastru stavb, in o nepremičninah, evidentiranih v registru nepremičnin, za lastnika teh zemljišč, stavbe ali delov stavbe oziroma nepremičnin brezplačni. Za namene ponovne uporabe podatkov iz zemljiškega katastra, katastra stavb, registra nepremičnin, evidence državne meje in registra prostorskih enot, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, se podatki izdajo proti plačilu v skladu z določbami predpisov, ki urejajo informacije javnega značaja. Zaradi nadpovprečno velikega interesa prosilcev za dostop do informacij GURS (tako kot v preteklih dveh letih – leta 2007 je ta odstotek znašal 90,9%, leta 2008 pa 91,4%, leta 2009 pa 89,92) in z namenom, da se analizira dejansko stanje na področju dostopa do informacij javnega značaja bodo v nadaljevanju podatki GURS analizirani ločeno od ostalih zavezanih organov.

1. Državni organi in organi lokalnih skupnosti brez Geodetske uprave RS

1.1. *Vložene zahteve za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja*

Informacija javnega značaja (v nadaljevanju: IJZ) je informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb. V zahtevi za dostop do informacij javnega značaja mora prosilec opredeliti:

- 1) informacijo, s katero se želi seznaniti in
- 2) na kakšen način se želi seznaniti z vsebino zahtevane informacije (vpogled, prepis, fotokopija, elektronski zapis).

Ponovna uporaba informacij javnega značaja pomeni uporabo s strani fizičnih oseb ali pravnih oseb za pridobitne ali nepridobitne namene razen za prvotni namen v okviru javne naloge, zaradi katerega so bili dokumenti izdelani. V zahtevi za ponovno uporabo informacij javnega značaja mora prosilec opredeliti:

- 1) informacijo, ki jo želi ponovno uporabiti,
- 2) na kakšen način želi prevzeti vsebino zahtevane informacije (klasičen ali elektronski zapis ter praviloma tudi oblika in nosilec zapisa) in
- 3) za kakšen namen želi informacijo ponovno uporabiti (pridobitni oziroma nepridobitni namen).

Razpredelnica 4: Število vloženih zahtev za dostop in zahtev za ponovno uporabo glede na število vseh zahtev

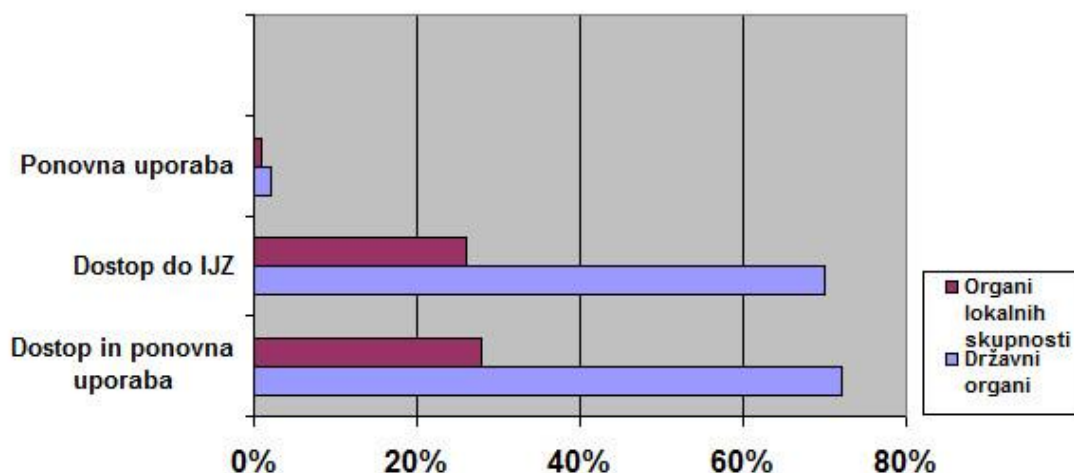
	DOSTOP DO IJZ IN PONOVDNA UPORABA	%	DOSTOP DO IJZ	%	PONOVDNA UPORABA	%
DRŽAVNI ORGANI	6369	72,42%	6172	70,18%	197	2,24%
ORGANI LOKALNIH SKUPNOSTI	2425	27,58%	2317	26,35%	108	1,23%
SKUPAJ	8794	100%	8489	96,53%	305	3,47%

Kot je razvidno iz *razpredelnice 4* je bilo v letu 2010 na državne organe brez GURS (v nadaljevanju: državni organi) in organe lokalnih skupnosti vloženih 8794 vseh zahtev (leta 2007 – 5291 zahtev, leta 2008 – 5928 zahtev, leta 2009 - 7261). Na državne organe je bilo naslovljenih 6369 oziroma 72,42% zahtev (leta 2007 – 4214 ali 79,6% zahtev, leta 2008 – 4276 ali 72,1% zahtev, leta 2009 – 5309 ali 73,12% zahtev), na organe lokalnih skupnosti pa 2425 oziroma 27,58% zahtev (leta 2007 – 1077 ali 20,4% zahtev, leta 2008 – 1652 oziroma 27,9% zahtev, leta 2009 – 1952 ali 26,88%). V letu 2010 se je, glede na preteklo leto, število zahtev povečalo za 1533 oziroma 21,11%.

Od vseh vloženih zahtev je bilo 8489 oziroma 96,53% zahtev za dostop in 305 oziroma 3,47% zahtev za ponovno uporabo. Od tega je bilo na državne organe vloženih 6172 oziroma 70,18% zahtev za dostop in 197 oziroma 2,24% zahtev za ponovno uporabo, na organe lokalnih skupnosti pa 2317 oziroma 26,35% zahtev za dostop in 108 oziroma 1,23% zahtev za ponovno uporabo. V primerjavi z letom 2009 je bilo v letu 2010 skupaj vloženih 1388 oziroma 19,55% več zahtev za dostop, na državne organe 956 oziroma 18,33% več zahtev, na organe lokalnih skupnosti pa 432 oziroma 22,92% več zahtev.

Tako kot je bil v letu 2010 porast zahtev pri običajnem dostopu, se je povečalo tudi število zahtev za ponovno uporabo informacij javnega značaja. V primerjavi z letom 2009 je bilo v letu 2010 skupaj vloženih 145 oziroma 90,63% več zahtev za ponovno uporabo, na državne organe 103 oziroma 109,57% več zahtev, na organe lokalnih skupnosti pa 42 oziroma 63,64% več zahtev za ponovno uporabo.

Graf 2: Odstotek vloženih zahtev za dostop in zahtev za ponovno uporabo

1.2. Ugodene, delno in v celoti zavrnjene zahteve za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja

Pri pregledu prejetih letnih poročil je bilo ugotovljeno, da je bilo od 8794 vloženih zahtev 7614 oziroma 86,58% zahtev rešenih ugodno, da so torej prosilci zahtevane informacije tudi prejeli, 843 oziroma 9,59% zahtev je bilo delno in v celoti zavrnjenih, preostalih 337 oziroma 3,84% zahtev pa je bilo zavrnjenih ali odstopljenih ali pa so bile na dan 31. december 2010 še v postopku reševanja (v nadaljevanju: ostale odločitve). To razmerje je nazorno prikazano v razpredelnici 5.

Razpredelnica 5: Ugodene, delno in v celoti zavrnjene zahteve za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja ter ostale odločitve (zavrnjene ali odstopljene zahteve ali zahteve v postopku reševanja)

	DOSTOP DO IJZ	%	PONOVNA UPORABA IJZ	%	SKUPAJ	%
Število vseh vloženih zahtev	8489	96,53%	305	3,47%	8794	100%
Število zahtev, ki so še v postopku reševanja	114	1,30%	7	0,08%	121	1,38%
Število zavrnjenih zahtev	52	0,6%	4	0,04%	56	0,64%
Število odstopljenih zahtev	155	1,76%	5	0,06%	160	1,82%
Število V CELOTI UGODENIH zahtev	7354	83,62%	260	2,96%	7614	86,58%
Število (delno in v celoti) ZAVRNJENIH zahtev	814	9,26%	29	0,33%	843	9,59%
Število DELNO ZAVRNJENIH zahtev	456	5,18%	20	0,23%	476	5,41%
Število V CELOTI ZAVRNJENIH zahtev	358	4,07%	9	0,10%	367	4,17%

V letu 2010 se je v primerjavi z letom 2009 odstotek ugodenih zahtev (7606 oz. 86,6 %) zmanjšal za 2,68 odstotnih točk, delež zavrženih zahtev (841 oz. 9,58%) ostaja približno enak oz. je za 0,37 odstotnih točk manjši. Odstotek ostalih odločitev (337 oz. 3,84%) se je tudi povečal, in sicer za 3,06 odstotnih točk. Med ostalimi odločitvami v letu 2010 predvsem izstopajo odstopljene zahteve pristojnim organom (160 oz. 1,82%).

V letu 2010 je bilo od skupno 843 zavrženih zahtev, 476 oz. 5,41% zahtev delno zavrženih, kar je 1,47 odstotnih točk več kot v letu 2009. V celoti pa je bilo zavrženih 367 oz. 4,17% zahtev in v primerjavi z letom 2009 to predstavlja 1,85 odstotnih točk manj v celoti zavrženih zahtev.

Razpredelnica 6: Ugodene in zavržene zahteve ter zavržene in odstopljene zahteve pri državnih organih in organih lokalnih skupnosti

	REŠENE ZADEVE	%	UGODENE ZAHEVE	%	ZAVRNJENE ZAHEVE	%	Delno zavržene zahteve	%	V celoti zavržene zahteve	%	ZAVRŽENE IN ODSTOPLJ ENE ZAHEVE	%
DRŽAVNI ORGANI	6293	100%	5411	85,99%	727	11,55%	399	6,34%	328	5,21%	155	2,46%
ORGANI LOKALNIH SKUPNOSTI	2380	100%	2203	92,56%	116	4,88%	77	3,23%	39	1,64%	61	2,56%

Tako kot v letu 2009 kot tudi v letu 2010 so organi lokalnih skupnosti ugodili večjemu deležu vloženih zahtev kot državni organi, ter posledično zavrnilo zahteve v manjšem odstotku.

Državni organi so od 6293 rešenih zahtev ugodili 5411 oziroma 85,99% zahtevam, delno so zavrnilo 399 oziroma 6,34% zahtev, v celoti pa 328 oziroma 5,21% zahtev, ostalih odločitev pa je bilo 155 oziroma 2,46%.

Glede na preteklo leto so državni organi ugodili manjšemu odstotku zahtev, saj je v letu 2009 odstotek ugodenih zahtev s strani državnih organov znašal 88,08%. Odstotek v celoti in delno zavrženih zahtev je v primerjavi z letom 2009 malenkost višji, saj je bil v letu 2009 odstotek v celoti in delno zavrženih zahtev s strani državnih organov 11,28%, kar pomeni 0,27 odstotnih točk več zavrženih zahtev v preteklem letu. Od tega je bilo delno zavrženih 399 oz. 6,34% zahtev, kar v primerjavi z letom 2009 pomeni 174 oz. 56,47% več delno zavrženih zahtev. V celoti pa je bilo zavrženih 328 oz. 5,21% zahtev, kar v primerjavi z letom 2009 pomeni 46 oz. 12,30% manj v celoti zavrženih zahtev. Odstotek ostalih odločitev je v letu 2010 (2,46%) višji kot v letu 2009 (0,64%).

Organi lokalnih skupnosti so od 2380 rešenih zahtev ugodili 2203 oziroma 92,56% zahtevam, delno so zavrnilo 77 oziroma 3,23% zahtev, v celoti pa 39 oziroma 1,64% zahtev, ostalih odločitev pa je bilo 61 oziroma 2,56%.

Glede na preteklo leto so organi lokalnih skupnosti ugodili zahtevam v skoraj enakem odstotku, saj je v letu 2009 odstotek ugodenih zahtev s strani organov lokalnih skupnosti znašal 92,47%. Odstotek v celoti in delno zavrženih zahtev v primerjavi z

letom 2009 manjši, saj je bil v letu 2009 odstotek delno in v celoti zavrženih zahtev s strani organov lokalnih skupnosti 6,35%. Tudi odstotek ostalih odločitev je v letu 2010 (2,56%) višji kot v letu 2009 (1,18%).

1.3. Razlogi za zavrnitev zahteve pri delno in v celoti zavrženih zahtevah za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja

Pri razlogih za zavrnitev zahteve je potrebno opozoriti na dejstvo, da je število razlogov za zavrnitev dostopa do informacij javnega značaja velikokrat večje od števila delno in v celoti zavrženih zahtev. Navedeno kaže na dejstvo, da v praksi prihaja do situacij, ko je posamezno zahtevo za dostop potrebno zavrniti, ker je podan več kot en z zakonom določen razlog zaradi katerega zahtevi za dostop do zahtevane informacije ni mogoče ugoditi.

V razpredelnici 6 so navedeni razlogi za zavrnitev zahtev v primerih, ko so zavezani organi zahteve za dostop do informacij javnega značaja delno zavrnili, v razpredelnici 7 pa razlogi za zavrnitev zahtev v primerih, ko so zavezani organi zahteve v celoti zavrnili.

Razpredelnica 6: Število razlogov za delno zavrnitev zahtev

DRŽAVNI ORGANI IN ORGANI LOKALNE SAMOUPRAVE	DOSTOP DO IJZ	PONOVNA UPORABA IJZ	Skupaj
Število vseh DELNO ZAVRNJENIH zahtev	456	20	476
Število razlogov, zaradi katerih je bila zahteva delno zavrnjena	491	23	514
1) Podatek, ki je na podlagi zakona, ki ureja tajne podatke, opredeljen kot tajen	6	0	6
2) Podatek, ki je opredeljen kot poslovna skrivnost v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe	31	6	37
3) Osebni podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov	252	11	263
4) Podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti individualnih podatkov o poročevalskih enotah skladno z zakonom, ki ureja dejavnost državne statistike	0	0	0
5) Podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti davčnega postopka ali davčne tajnosti, skladno z zakonom, ki ureja davčni postopek	2	0	2
6) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi kazenskega pregona ali v zvezi z njim, ali postopka s prekrški in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	14	0	14
7) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi upravnega postopka, in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	7	0	7

8) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi pravnega, nepravdnega ali drugega sodnega postopka, in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	4	0	4
9) Podatek iz dokumenta, ki je postopku izdelave, in je še predmet posvetovanja v organu, njegovo razkritje pa bi povzročilo napačno razumevanje njegove vsebine	3	0	3
10) Podatek o naravni oziroma kulturni vrednoti, ki v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje naravne in kulturne dediščine, ni dostopen javnosti zaradi varovanja naravne in kulturne vrednote	0	0	0
11) Podatek iz dokumenta, ki je bil sestavljen v zvezi z notranjim delovanjem oziroma dejavnostjo organov, in bi njegovo razkritje povzročilo motnje pri delovanju oziroma dejavnosti organa	16	1	17
12) Organ nima informacije	109	4	113
13) Ni informacija javnega značaja	27	1	28
14) Podatek iz dokumenta je zavarovan s pravicami intelektualne lastnine tretjih oseb (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ)	0	0	0
15) Podatek s katerim razpolagajo izvajalci javne službe javne radiotelevizije ali izvajalci javne službe na področju izobraževalne, raziskovalne ali kulturne dejavnosti (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ)	0	0	0
16) Podatek, za katerega drug zakon določa, da je dostopen samo upravičenim osebam (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ)	0	0	0
17) Drugo	20	0	20

Najpogostejši razlog za delno zavrnitev v letu 2010 je bil osebni podatek (263-krat), sledi mu delna zavrnitev v primerih, ko organ ne razpolaga z zahtevano informacijo (113-krat) ter primeri, ko se dostop zavrne, ko gre za poslovno skrivnost (37-krat). Enako zaporedje najpogostejših razlogov za delno zavrnitev je bilo tudi v letu 2009: osebni podatek (159-krat), organ nima informacije (72-krat) in poslovna skrivnost (18-krat).

Skladno s 3. točko prvega odstavka 6. člena ZDIJZ organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije, če se zahteva nanaša na osebni podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo; ZVOP) v 6. členu določa, da je osebni podatek katerikoli podatek, ki se nanaša na določeno ali določljivo fizično osebo, torej posameznika, na glede na obliko, v kateri je izražen. Ker razkritje osebnega podatka javnosti predstavlja vrsto obdelave osebnih podatkov, je za presojo dopustnosti razkritja potrebno upoštevati splošne podlage za obdelavo osebnih podatkov, opredeljenih v 8., 9. in 10. členu ZVOP. Iz navedenih členov kot splošno pravilo izhaja, da je obdelava osebnih podatkov dopustna, če tako določa zakon ali če je za to podana privolitve posameznika. V javnem sektorju mora biti možnost privolitve določena z zakonom.

Razlog za zavrnitev zahteve, da organ nima informacije, se uporablja v primerih, kadar organ nima informacije in ne gre za informacijo, s katero razpolaga drug organ oziroma organ ne ve kateri drug organ razpolaga z zahtevano informacijo.

2. točka 1. odstavka 6. člena ZDIJZ določa, da je izjema od prosto dostopnih informacij podatek, ki je opredeljen kot poslovna skrivnost v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe. V skladu z 39. členom Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. [65/09](#)-uradno prečiščeno besedilo; v nadaljevanju: ZGD) se za poslovno skrivnost štejejo podatki, za katere tako določi gospodarska družba s pisnim sklepom, vendar pa morajo biti osebe, ki so dolžne varovati poslovno skrivnost, s takšnim sklepom seznanjene (subjektivni način določitve poslovne skrivnosti). Poleg podatkov, ki so s sklepom izrecno določeni kot poslovna skrivnost, pa se za poslovno skrivnost štejejo tudi podatki, za katere je očitno, da bi gospodarski družbi nastala občutna škoda, če bi zanje izvedela nepooblaščenca oseba (objektivni način določitve poslovne skrivnosti).⁷ Pomembna je tudi določba tretjega odstavka 39.člena ZGD, da se za poslovno skrivnost ne morejo določiti podatki, ki so po zakonu javni ali podatki o kršitvi zakona ali dobrih poslovnih običajev.

Organi niso nikoli uporabili naslednjih zakonsko določenih razlogov za delno zavrnitev:

- podatki poročevalskih enot,
- naravna oz. kulturna vrednota ter
- razlogi iz šestega odstavka 6. člena, ki se uporabljajo samo pri ponovni uporabi.

Razpredelnica 7: Število razlogov pri zahtevah, ki so v celoti zavrjnene

	DOSTOP DO IJZ	PONOVNA UPORABA IJZ	Skupaj
Število vseh V CELOTI ZAVRNJENIH zahtev za dostop in ponovno uporabo IJZ v preteklem letu	358	9	367
Število razlogov, zaradi katerih je bila zahteva v celoti zavrjnena	382	10	392
1) Podatek, ki je na podlagi zakona, ki ureja tajne podatke, opredeljen kot tajen	9	0	9
2) Podatek, ki je opredeljen kot poslovna skrivnost v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe	3	0	3
3) Osebni podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov	38	1	39
4) Podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti individualnih podatkov o poročevalskih enotah skladno z zakonom, ki ureja dejavnost državne statistike	0	0	0
5) Podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti davčnega postopka ali davčne tajnosti, skladno z zakonom, ki ureja davčni postopek	0	1	1

⁷ Pličanič, Senko in drugi: Komentar Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, Ljubljana 2005, str.: 107.

6) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi kazenskega pregona ali v zvezi z njim, ali postopka s prekrški in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	20	0	20
7) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi upravnega postopka, in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	5	1	6
8) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi pravnega, nepravdnega ali drugega sodnega postopka, in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	6	0	6
9) Podatek iz dokumenta, ki je postopku izdelave, in je še predmet posvetovanja v organu, njegovo razkritje pa bi povzročilo napačno razumevanje njegove vsebine	6	0	6
10) Podatek o naravni oziroma kulturni vrednoti, ki v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje naravne in kulturne dediščine, ni dostopen javnosti zaradi varovanja naravne in kulturne vrednote	0	0	0
11) Podatek iz dokumenta, ki je bil sestavljen v zvezi z notranjim delovanjem oziroma dejavnostjo organov, in bi njegovo razkritje povzročilo motnje pri delovanju oziroma dejavnosti organa	13	1	14
12) Organ nima informacije	239	4	243
13) Ni informacija javnega značaja	27	0	27
14) Podatek iz dokumenta je zavarovan s pravicami intelektualne lastnine tretjih oseb (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ)	0	1	1
15) Podatek s katerim razpolagajo izvajalci javne službe javne radiotelevizije ali izvajalci javne službe na področju izobraževalne, raziskovalne ali kulturne dejavnosti (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ)	0	0	0
16) Podatek, za katerega drug zakon določa, da je dostopen samo upravičenim osebam (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ)	0	1	1
17) Drugo	16	0	16

Najpogostejši razlog za zavrnitev zahteve v celoti v letu 2010 je, da organ ne razpolaga z informacijo (243-krat), sledi mu razlog zavrnitve, da gre za osebne podatke (39-krat) ter primeri, ko zahtevana informacija ni informacija javnega značaja (27-krat). Zaporedje najpogostejših razlogov za delno zavrnitev v letu 2009 je bilo naslednje: organ nima informacije (282-krat), osebni podatek (28-krat), in neopredeljen razlog (41-krat).

Razlog za zavrnitev zahteve, da ne gre za informacijo javnega značaja v ožjem pomenu besede, se uporablja npr. v primerih, kadar gre za arhivsko gradivo (drugi odstavek 4. člena ZDIJZ).

Organi niso nikoli uporabili naslednjih zakonsko določenih razlogov za zavrnitev zahteve v celoti:

- podatki poročevalskih enot,
- naravna oz. kulturna vrednota ter
- podatek s katerim razpolagajo izvajalci javne službe javne radiotelevizije ali izvajalci javne službe na področju izobraževalne, raziskovalne ali kulturne dejavnosti (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ).

Razpredelnica 8: Število in odstotek razlogov za zavrnitev (delno in v celoti) glede na posamezen razlog za zavrnitev

	ŠT. RAZLOGOV ZA ZAVRNITEV SKUPAJ	%
1) Podatek, ki je na podlagi zakona, ki ureja tajne podatke, opredeljen kot tajan	15	1,66
2) Podatek, ki je opredeljen kot poslovna skrivnost v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe	40	4,42
3) Osebni podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov	302	33,33
4) Podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti individualnih podatkov o poročevalskih enotah skladno z zakonom, ki ureja dejavnost državne statistike	0	0
5) Podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti davčnega postopka ali davčne tajnosti, skladno z zakonom, ki ureja davčni postopek	3	0,33
6) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi kazenskega pregona ali v zvezi z njim, ali postopka s prekrški in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	34	3,75
7) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi upravnega postopka, in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	13	1,44
8) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi pravnega, nepravdnega ali drugega sodnega postopka, in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	10	1,10
9) Podatek iz dokumenta, ki je postopku izdelave, in je še predmet posvetovanja v organu, njegovo razkritje pa bi povzročilo napačno razumevanje njegove vsebine	9	0,99
10) Podatek o naravni oziroma kulturni vrednoti, ki v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje naravne in kulturne dediščine, ni dostopen javnosti zaradi varovanja naravne in kulturne vrednote	0	0
11) Podatek iz dokumenta, ki je bil sestavljen v zvezi z notranjim delovanjem oziroma dejavnostjo organov, in bi njegovo razkritje povzročilo motnje pri delovanju oziroma dejavnosti organa	31	3,42
12) Organ nima informacije	356	39,30
13) Ni informacija javnega značaja	55	6,07
14) Podatek iz dokumenta je zavarovan s pravicami intelektualne lastnine tretjih oseb (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ)	1	0,11

15) Podatek s katerim razpolagajo izvajalci javne službe javne radiotelevizije ali izvajalci javne službe na področju izobraževalne, raziskovalne ali kulturne dejavnosti (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ)	0	0
16) Podatek, za katerega drug zakon določa, da je dostopen samo upravičenim osebam (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ)	1	0,11
17) Drugo	36	3,97

Zavezani organi so med razlogi za zavrnitev največkrat – 356 krat, kar predstavlja 39,30% vseh razlogov, navedli, 12. točko v razpredelnici 8 (organ nima informacije), naslednji najpogostejši razlog – 302 krat oz. v 33,33%, je bil razlog pod točko 3 (osebni podatki), tretji najpogostejši razlog pod točko 13 (ni informacija javnega značaja) pa je bil uporabljen 55-krat oz v 6,07%. Enako zaporedje najpogostejših razlogov zavrnitve je bilo tudi v letu 2009: neobstoj informacije (47,45%), osebni podatki (25,07%) in ni informacij javnega značaja (6,03%).

Glede na to, da je neobstoj informacije najpogostejši razlog za zavrnitev, v nadaljevanju podajamo obrazložitev pojma informacije v skladu z ZDIJZ. Pojem informacije javnega značaja je opredeljen v 1. odst. 4. čl. ZDIJZ, ki določa, da je informacija javnega značaja informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb. V omenjeni določbi so zapisani trije osnovni kriteriji, ki morajo biti kumulativno izpolnjeni, da lahko govorimo o obstoju informacije javnega značaja:

- 1.) informacija mora izvirati iz delovnega področja organa,
- 2.) organ mora z njo razpolagati,
- 3.) nahajati se mora v neki materializirani obliki.

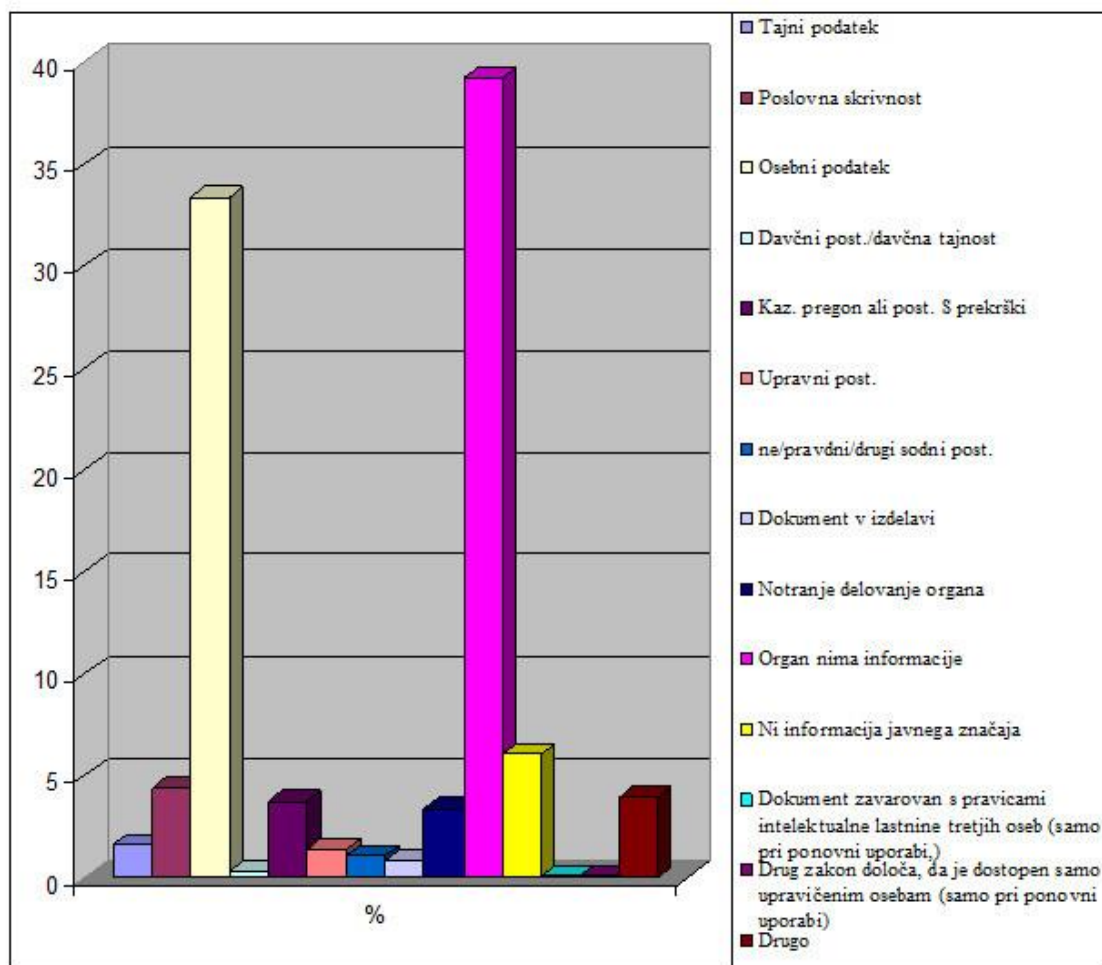
Pogoja, da mora organ z zahtevano informacijo razpolagati in da se mora ta nahajati v neki materializirani obliki, pomenita, da predstavlja informacijo javnega značaja samo dokument, ki že obstaja, je že ustvarjen, oziroma dokument, ki ga je organ v okviru svojega delovnega področja oz. pristojnosti že izdelal oziroma pridobil, lahko tudi od drugih oseb, celo od zasebnopravnih subjektov, ki niso organi v smislu 1. člena ZDIJZ. Organi, zavezanci po ZDIJZ, so zato dolžni omogočiti dostop le do že obstoječih informacij in niso dolžni ustvariti novega dokumenta, zbirati informacij, opravljati raziskave, analizirati podatkov, odgovarjati na vprašanja ali podajati dodatna pojasnila, da bi zadostili zahtevi prosilca. Izjema od napisanega so le informacije, ki se nahajajo v računalniških bazah, nastalih v zvezi z dejavnostjo organa. Dolžnost posredovanja informacij se namreč nanaša le na tako imenovane »surove« informacije. (več: Komentar Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, doc. dr. Senko Pličanič s soavtorji, Inštitut za javno upravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, 2005, str. 83).

Pri neopredeljenem razlogu pod točko 17 (drugo) sta bila navedena razloga:

- zaupnost postopka v skladu z 8.členom Zakona o varuhu človekovih pravic (Uradni list RS, št. [71/93](#), [15/94](#) popr. in [56/02-ZJU](#)) in
- Tretji odstavek 6. člena ZDIJZ v povezavi s šestim odstavkom 22. člena Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. [128/06](#), [16/08](#) in [19/10](#); v nadaljevanju: ZJN) ⁸

⁸Tretji odstavek 6.člena ZDIJZ:« Ne glede na določbe prvega odstavka, se dostop do zahtevane informacije dovoli:

Graf 3: Razmerje razlogov za zavrnitev pri delno in v celoti zavrnenih zahtevah

– če gre za podatke o porabi javnih sredstev ali podatke, povezane z opravljanjem javne funkcije ali delovnega razmerja javnega uslužbenca, razen v primerih iz 1. in 5. do 8. točke prvega odstavka ter v primerih, ko zakon, ki ureja javne finance ali zakon, ki ureja javna naročila, določata drugače;

– če gre za podatke glede emisij v okolje, odpadkov, nevarnih snovi v obratu ali podatke iz varnostnega poročila in druge podatke, za katere tako določa zakon, ki ureja varstvo okolja.

Šesti odstavek 22.člena ZJN:« Celotna dokumentacija o oddanem javnem naročilu je javna, v kolikor ne vsebuje poslovnih skrivnosti ali tajnih podatkov iz tega člena. Naročnik mora ponudniku na njegovo zahtevo dovoliti vpogled v druge ponudbe in ostalo dokumentacijo po sprejemu odločitve o oddaji naročila. Določbe zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, glede vpogleda v dokumentacijo o javnem naročilu v času od odpiranja ponudb do sprejema odločitve o oddaji naročila, ne veljajo.»

1.4. Pritožbe Informacijskemu pooblaščenцу

Kadar zavezani organ zahtevo delno ali v celoti zavrne mora izdati pisno odločbo, zoper katero je možno vložiti pritožbo, o kateri odloča Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju: IP). Pritožba je možna tudi v primerih iz drugega odstavka 27. člena ZDIJZ, če prosilec meni da informacija, s katero se je seznanil, ni informacija javnega značaja, ki jo je navedel v zahtevi ali v primeru, če ne dobi informacije v obliki, ki jo je zahteval. Prav tako se prosilec lahko pritoži zoper sklep o zavrženju zahteve (prvi odstavek 27. člena ZDIJZ) ter zaradi molka organa (šesti odstavek 22. člena ZDIJZ).

Razpredelnica 9: Število in odstotek vloženih pritožb Informacijskemu pooblaščenцу na odločitve državnih organov in organov lokalnih skupnosti

	DOSTOP DO IJZ				PONOVNA UPORABA IJZ				SKUPAJ	%
	Državni organi	%	Organi lokalne skupnosti	%	Državni organi	%	Organi lokalne skupnosti	%		
Število vseh vloženih pritožb IP v preteklem letu	146	68,87%	55	25,94%	7	3,30%	4	1,89%	212	100%
Število vloženih pritožb IP zoper odločbo oz. sklep o zavrženju	84	39,62%	28	13,21%	4	1,89%	2	0,94%	118	55,66%
Število vloženih pritožb v primerih, ko ni bila izdana odločba oziroma sklep o zavrženju	62	29,24%	27	12,74%	3	1,42%	2	0,94%	94	44,34%
<i>Molk organa</i>	53	25%	25	11,79%	3	1,42%	1	0,47%	82	38,68%
<i>Posredovana informacija ni IJZ, katero je prosilec zahteval</i>	2	0,94%	0	0%	0	0%	0	0%	2	0,94%
<i>IJZ ni bila posredovana na zahtevan način</i>	7	3,30%	2	0,94%	0	0%	1	0,47%	10	4,71%

Od vseh 212 vloženih pritožb je bila večina oz. 94,81% vloženih v primeri, ko je šlo za običajno dostop in le 5,19% pritožb je bilo vloženih pri ponovni uporabi. Zoper odločbo (delno ali v celoti zavrjene zahteve) oz. sklep o zavrženju je bilo vloženih 118 oz. 55,66% pritožb, od tega 112 oz. 52,83% pri dostopu in 6 oz. 2,83% pri ponovni uporabi. Vloženih je bilo 94 oz. 44,34% pritožb v primerih, ko ni bila izdana odločba oz. sklep o zavrženju, od tega je bilo 82 pritožb zoper molk organa, 10 pritožb v primerih, ko IJZ ni bila posredovana na zahtevan način in 2 pritožbi v primeru, ko posredovana informacija ni bila informacija, katero je prosilec zahteval.

Od 212 vloženih pritožb je bilo 153 oz. 72,17% vloženih zoper odločitve državnih organov in 59 oz. 27,83% zoper odločitve organov lokalne skupnosti.

V primerjavi z letom 2009 se je število pritožb povečalo za 70,97%. V letu 2009 je bilo vloženo 65 pritožb v primeru molka organa⁹, v primerjavi z letom 2010 to pomeni 26,15% manj pritožb zaradi molka organa. Primerjava z letom 2009 z ostalimi podatki ni možna, saj analiza podatkov ni zajemale vrste pritožb kot so prikazane v razpredelnici 9.

Razpredelnica 10: Pritožbe Informacijskemu pooblaščenču po posameznih skupinah organov glede na število delno in v celoti zavrjenih zahtev

	Število delno in v celoti zavrjenih zahtev	Število pritožb Informacijskemu Pooblaščenču	Odstotek pritožb
Državni organi	727	153	21,05%
Organi lokalnih skupnosti	116	59	50,86%
SKUPAJ	843	212	25,15%

Kot je prikazano v razpredelnici 10 je bilo v letu 2010 izdanih 843 odločb, zoper katere je možno vložiti pritožbo, kar je 120 oziroma 16,60% odločb več kot v letu 2009.

Prosilci informacij javnega značaja so se zoper odločbe zavezanih organov pritožili v 212 primerih, kar je glede na število vseh zavrjenih in delno zavrjenih zahtev 25,15%. V primerjavi z letom 2009 se je število pritožb povečalo za 88 oz. 70,97%, odstotek pritožb glede na zavrjene zahteve v letu 2010 se je v primerjavi z letom 2009 (17,15%) povečal za 8 odstotnih točk.

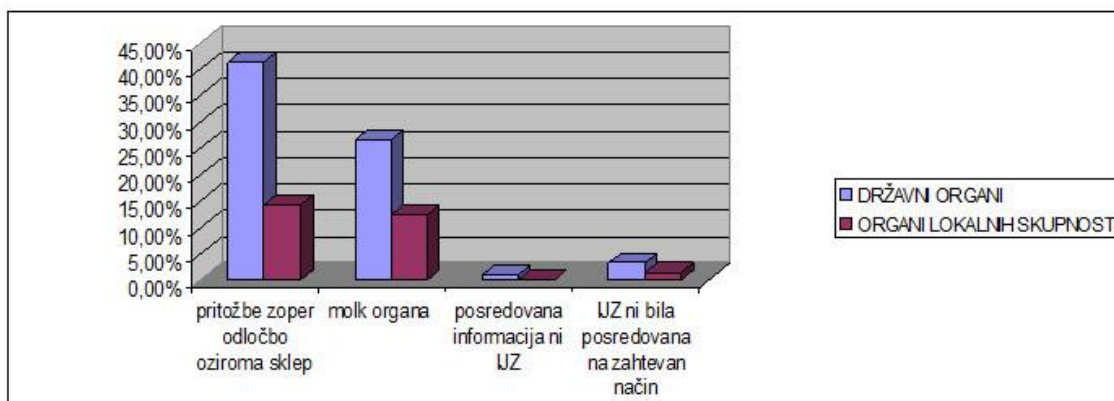
V letu 2010 so državni organi izdali 727 odločb, zoper katere je možno vložiti pritožbo, kar je 128 oziroma 21,37% odločb več kot v letu 2009. Prosilci informacij javnega značaja so se na odločbe državnih organov pritožili v 153 primerih, kar je glede na število vseh zavrjenih in delno zavrjenih zahtev 21,05%. V primerjavi z letom 2009 se je število pritožb povečalo za 75 oz. 96,15%, večji je tudi odstotek pritožb zoper odločbe glede na število zavrjenih in delno zavrjenih zahtev, in sicer za 8,03 odstotnih točk (v letu 2009 delež pritožb namreč znašal 13,02%).

V letu 2010 so organi lokalnih skupnosti izdali 116 odločb, zoper katere je možno vložiti pritožbo, kar je 8 oziroma 6,45% odločb manj kot v letu 2009. Prosilci informacij

⁹Šesti odstavek 22. člena ZDIJZ: «Če organ v roku 20 delovnih dni od prejema popolne zahteve ne omogoči prosilcu dostopa do informacije in če tudi ne izda in ne vroči prosilcu odločbe o zavrnitvi ali odločbe o odobritvi ponovne uporabe informacij javnega značaja, se šteje, da je zahtevo zavrnil.»

javnega značaja so se na odločbe organov lokalnih skupnosti pritožili v 59 primerih, kar je glede na število vseh zavrženih in delno zavrženih zahtev 50,86%. V primerjavi z letom 2009 se je število pritožb povečalo za 13 oziroma 28,26%, večji je tudi odstotek pritožb zoper odločbe glede na število zavrženih in delno zavrženih zahtev, in sicer za 13,76 odstotnih točk (v letu 2009 delež pritožb namreč znašal 37,10%).

Graf 4: Vložene pritožbe Informacijskemu pooblaščenca

Kot je razvidno iz zgornjega grafa je bilo 72,17% pritožb vloženi na odločitve državnih organov in 27,83% na odločitve organov lokalnih skupnosti. Največ pritožb je bilo vloženi zoper zavrnilno odločbo organov oz. sklep o zavrženju, 41,51% pri državnih organih in 14,15% pri organih lokalnih skupnosti. Zoper molk državnega organa je bila vložena 26,42% pritožb, zoper molk organov lokalne skupnosti pa je bilo vloženi 12,26% pritožb. Pritožba iz razloga, ker posredovana informacija ni bila informacija javnega značaja s katero se je prosilec hotel seznaniti, je bila zoper državne organe vložena zgolj 2-krat (0,94%). Ker IJZ ni bila posredovana na način kot je bila zahtevana, so se prosilci pri državnih organih pritožili v 3,30% primerih, pri organih lokalne skupnosti pa v 1,41% primerih vseh pritožb.

1.5. Odločbe Informacijskega pooblaščenca

Razpredelnica 11: Izdane odločbe Informacijskega pooblaščenca¹⁰

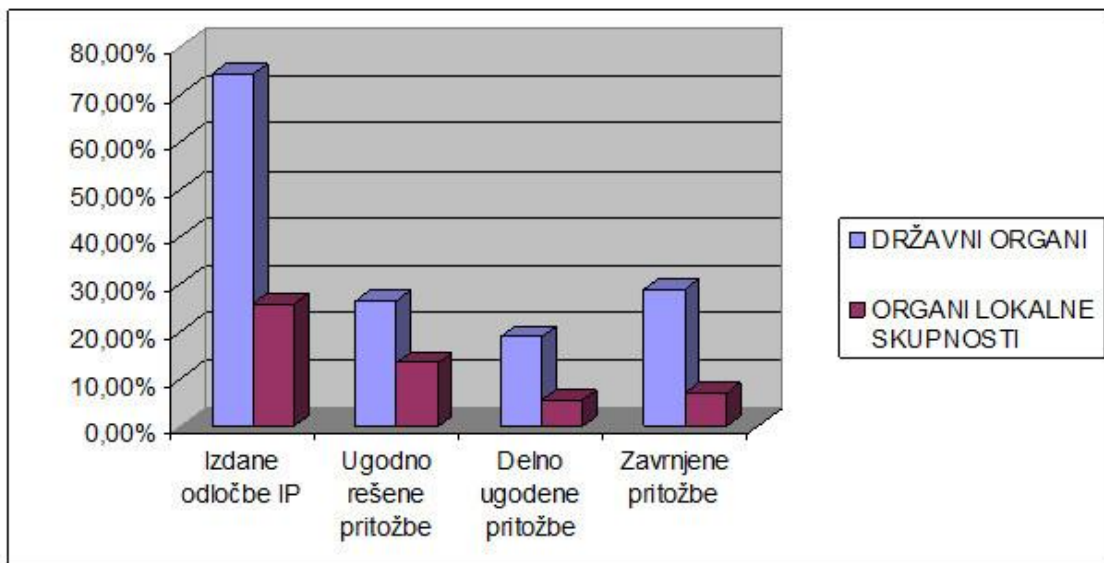
	DOSTOP DO IJZ	%	PONOVA UPORABA IJZ	%	SKUPAJ	%
Število vseh izdanih odločb Informacijskega pooblaščenca v preteklem letu	122	94,57%	7	5,43%	129	100%
Število ugodno rešenih pritožb	49	37,98%	2	1,55%	51	39,53%
Število delno ugodenih pritožb	29	22,48%	2	1,55%	31	24,03%
Število zavrženih pritožb (ponovno odklonjene)	44	34,11%	3	2,32%	47	36,43%

¹⁰ Po podatkih, ki so jih navedli organi v svojih letnih poročilih.

zahteve za dostop in ponovno uporabo IJZ)

V preteklem letu je bilo izdanih 129 odločb Informacijskega pooblaščenca, od tega je bilo 51 oz. 39,53% ugodno rešenih pritožb, 31 oz. 24,03% delno ugodenih pritožb in 47 oz. 36,43% zavrženih pritožb oz. potrjenih odločitev prvostopenjskega organa. V primerjavi z letom 2009, ko je bilo izdano 74 odločb Informacijskega pooblaščenca, se je odstotek le-teh v preteklem letu povečal za 74,32%, za 155% se je povečalo število ugodno rešenih pritožb, za 520% se je povečalo tudi število delno ugodenih pritožb, število v celoti zavrženih pritožb pa se je za 4,08% zmanjšalo.

Graf 5: Izdane odločbe Informacijskega pooblaščenca

Od vseh izdanih odločb Informacijskega pooblaščenca so jih državni organi prejeli 74,42%, organi lokalnih skupnosti pa 25,58%. Državni organi so imeli največ zavrženih pritožb 29,46%, sledile so jim ugodno rešene pritožbe 26,36% in 18,60% delno ugodenih pritožb. Organi lokalne skupnosti so v preteklem letu imeli največ ugodno rešenih pritožb in sicer 13,18%, sledilo je 6,98% zavrženih pritožb in 5,42% delno ugodenih pritožb.

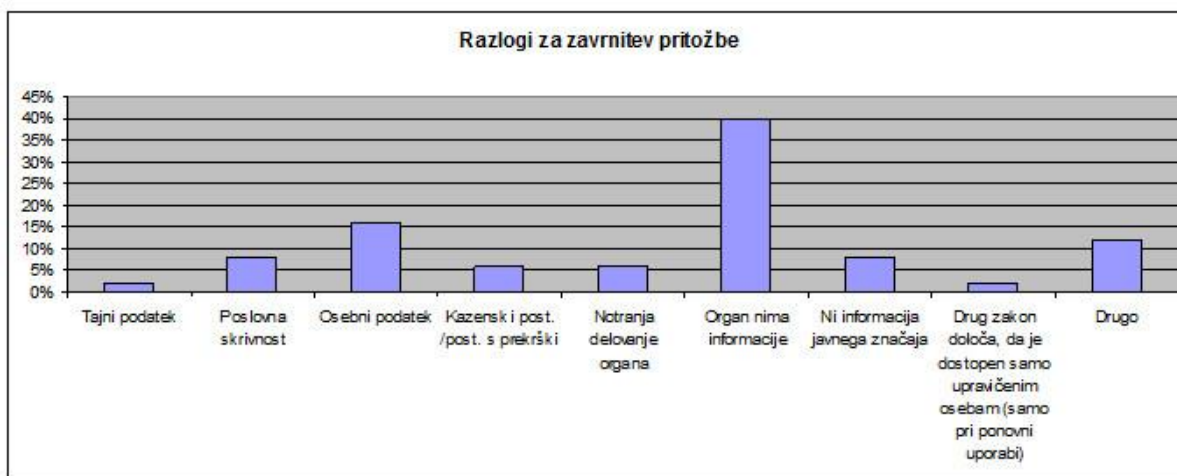
Razpredelnica 12: Razlogi za zavrnitev pritožb prosilca

	DOSTOP DO IJZ	PONOVNA UPORABA IJZ	SKUPAJ
Število zavrnenih pritožb (ponovno odklonjene zahteve za dostop in ponovno uporabo IJZ)	44	3	47
Število razlogov, zaradi katerih je bilo ponovno odklonjena zahteva za dostop ali ponovno uporabo IJZ	46	5	51
1) Podatek, ki je na podlagi zakona, ki ureja tajne podatke, opredeljen kot tajen	0	1	1
2) Podatek, ki je opredeljen kot poslovna skrivnost v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe	4	0	4
3) Osebni podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov	8	0	8
4) Podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti individualnih podatkov o poročevalskih enotah skladno z zakonom, ki ureja dejavnost državne statistike	0	0	0
5) Podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti davčnega postopka ali davčne tajnosti, skladno z zakonom, ki ureja davčni postopek	0	0	0
6) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi kazenskega pregona ali v zvezi z njim, ali postopka s prekrški in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	3	0	3
7) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi upravnega postopka, in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	0	0	0
8) Podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi pravnega, nepravdnega ali drugega sodnega postopka, in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	1	0	1
9) Podatek iz dokumenta, ki je postopku izdelave, in je še predmet posvetovanja v organu, njegovo razkritje pa bi povzročilo napačno razumevanje njegove vsebine	0	0	0
10) Podatek o naravni oziroma kulturni vrednoti, ki v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje naravne in kulturne dediščine, ni dostopen javnosti zaradi varovanja naravne in kulturne vrednote	0	0	0
11) Podatek iz dokumenta, ki je bil sestavljen v zvezi z notranjim delovanjem oziroma dejavnostjo organov, in bi njegovo razkritje povzročilo motnje pri delovanju oziroma dejavnosti organa	3	0	3
12) Organ nima informacije	18	2	20
13) Ni informacija javnega značaja	4	0	4
14) Podatek iz dokumenta je zavarovan s pravicami intelektualne lastnine tretjih oseb (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ)	0	0	0
15) Podatek s katerim razpolagajo izvajalci javne službe javne radiotelevizije ali izvajalci javne službe na področju izobraževalne, raziskovalne ali kulturne dejavnosti (samo pri ponovni uporabi, šesti odstavek 6. člena ZDIJZ)	0	0	0
Podatek, za katerega drug zakon določa, da je dostopen samo upravičenim osebam (samo pri ponovni uporabi, šesti	0	1	1

odstavek 6. člena ZDIJZ)			
17) Drugo	5	1	6

Razlog, da organ ne razpolaga z zahtevano informacijo je najpogostejši razlog zaradi katerega je Informacijski pooblaščenec potrdil odločitev zavezanega organa, 18-krat pri državnih organih in 2-krat pri organih lokalne skupnosti. Drugi najpogostejši razlog za zavrnitev pritožbe prosilca je bil, da bi razkritje zahtevanih informacij predstavljalo kršitev varstva osebnih podatkov, 8-krat je bil uporabljen v primeru pritožb zoper odločitve državnih organov.

Graf 6: Razmerje razlog za zaradi katerih je Informacijski pooblaščenec zavrnil pritožbo

Informacijski pooblaščenec je v kar 42,55% primerov zavrnil pritožbo iz razloga, da organ ne razpolaga z zahtevano informacijo, v 17,02% primerov je bila pritožba zavrnjena iz razloga, ker bi razkritje zahtevane informacije pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov.

1.7 Sproženi upravni spori

V letošnjem obrazcu smo s strani zavezanih organov zbirali podatke ali je bil s strani zavezanega organa zoper odločbo Informacijskega pooblaščenca sprožen upravni spor. V zvezi z aktivno legitimacijo zavezanih organov za sprožitev upravnega spora zoper odločitev Informacijskega pooblaščenca je najprej odločalo Ustavno sodišče v odločbi št. U-I-303/08-9 (Uradni list RS, št. [14/10](#)), v kateri je odločilo, da četrti odstavek 17. člena Zakona o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06) in tretji odstavek 10. člena Zakona o informacijskem pooblaščenca (Uradni list RS, št. 113/05) nista v neskladju z Ustavo. Predlagatelj presoje ustavnosti je namreč izpodbijal četrti odstavek 17. člena ZUS-1 v zvezi s tretjim odstavkom 10. člena ZInfP in je zatrjeval neskladje določb dveh zakonov, ki sta v hierarhiji pravnih aktov prirejena (imata enako pravno veljavo). Ustavno sodišče utemeljuje, da kadar dva predpisa urejata isto materijo, jo morata urejati tako, da so norme ne le v skladu z višjimi normami (vertikalna usklajenost), temveč tudi s pravnim redom v celoti (horizontalna usklajenost). V primeru morebitnih notranjih neskladij je naloga rednih sodišč, da z različnimi pravili razlage, ki so splošno sprejeta v pravni teoriji in uporabljana v pravni praksi, ugotovijo, katero pravo je treba uporabiti v konkretnem primeru. Ustavno sodišče tudi meni, da vse dokler je medsebojna neskladja mogoče odpraviti z uporabo razlagalnih pravil, njihov obstoj ne predstavlja kršitev načel pravne države.

Upravno sodišče RS je v sodni odločbi št. I U 127/2010-23 z dne 12.5.2010 odločilo da, gre pri odločanju Informacijskega pooblaščenca o pritožbah zoper odločitve zavezanih organov o tem, ali bodo neko informacijo posredovali prosilcu ali ne, za odločanje organa izven upravne hierarhične organizacijske strukture in je zato tudi možna vložitev tožbe s strani zavezanega organa zoper določbo Informacijskega Pooblaščenca.¹¹

Upravno sodišče smo dodatno zaprosili za posredovanje podatkov o tem, koliko je bilo sproženih upravnih sporov v preteklem letu, od tega kolikšno je število sproženih upravnih sporov zoper molk organa, ki odloča o pritožbi ter število sodnih odločb, s katerimi je bilo ugodeno tožbi prosilca. Podatke o tem ali so zavezani organi vložili tožbo zoper dokončno odločbo Informacijskega pooblaščenca pa so posredovali organi sami.

Razpredelnica 13: Število sproženih upravnih sporov

	DOSTOP DO IJZ	PONOVNA UPORABA IJZ	SKUPAJ
Število sproženih upravnih sporov v preteklem letu	37	0	37
<i>Število sproženih upravnih sporov zoper dokončno odločbo Informacijskega pooblaščenca</i>	37	0	37
<i>Število sproženih upravnih sporov zaradi molka organa, ki odloča o pritožbi</i>	0	0	0
Število sproženih upravnih sporov S STRANI ZAVEZANIH ORGANOV zoper dokončno odločbo Informacijskega pooblaščenca	11	0	11
<i>Število sodnih odločb, s katerimi je bilo ugodeno tožbi tožnika</i>	18	0	18

V letu 2010 je bilo sproženih 37 upravnih sporov zoper dokončno odločbo Informacijskega pooblaščenca, od tega je bilo 11-krat upravni spor sprožen s strani zavezanih organov. Sodišče pa je v 18 primerih ugodilo tožbi tožnika. V primerjavi z letom 2009, ko je bilo sproženo 23 upravnih sporov, se je v preteklem letu število le-teh povečalo za 60,87%.

¹¹ Sodba Upravnega sodišča št. I-U 127/2010-23:« Informacijski pooblaščenec je samostojni državni organ, ki ga ni mogoče uvrstiti v instančnost v smislu upravnega odločanja. Določba 4. odstavka ZUS-1 se nanaša tako le na primere, ko bi hotel prvostopenjski organ znotraj hierarhičnega sistema rednega upravnega postopka nasprotovati odločbi instančnega organa. V primeru, ko gre za postopke odločanja o dostopu do informacij javnega značaja, pa gre za specifični položaj, ko zavezanec, ki mora posredovati podatke po odločbi Informacijskega pooblaščenca nima drugega sodnega varstva in ga zato ni mogoče šteti kot prvostopenjski organ v smislu ZUS-1. Če bi zavezancu odrekli aktivno legitimacijo, bi ostal brez ustreznega pravnega varstva. Informacijski pooblaščenec tako odloča tudi o njegovih pravicah in ne samo o pravicah prosilca.»

2. Geodetska uprava Republike Slovenije

Do konca novembra 2006 je področje izdajanja geodetskih podatkov urejal *Zakon o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot – ZEN/DMPE* (Uradni list RS, št. 52/00, 37/02 Odl. US U-I-74/01-15, 87/20-SPZ, 44/2003 Odl. US U-I-230/00-40) in njemu podrejena *Uredba o tarifah za izdajanje geodetskih podatkov* (Uradni list RS, št. 60/02, 45/04 in 66/05), potem pa je stopil v veljavo novi *Zakon o evidentiranju nepremičnin* (Uradni list RS, št. 47/06 in 65/07 Odl. US U-I-464/06-13, v nadaljevanju: ZEN), ki v drugem odstavku 116. člena za izdajanje podatkov določa upoštevanje določil ZDIJZ.

Zaradi enotnega delovanja organa pri delu s strankami, GURS tudi druge podatke iz uradnih evidenc, ki niso zajete v ZEN, izdaja v skladu z ZDIJZ. K temu jih usmerjajo tudi odločbe Informacijskega pooblaščenca (odločbi št. 021-54/2006/3 in št. 021-6/2006/9).

Posledica spremembe zakonodaje je, da se vsi podatki iz evidenc, registrov in katastrov, s katerimi upravlja GURS, izdajajo v skladu z določili ZDIJZ. Pri izdajanju podatkov se upoštevajo določila ZEN in ZDIJZ, ustreznih podzakonskih predpisov obeh zakonov ter usmeritve, ki izhajajo iz odločb Informacijskega pooblaščenca.

Občutno povečanje vlog v letu 2007 ter ohranitev tako velikega števila vlog je torej posledica upoštevanja zgoraj navedene zakonodaje.

Podatke strankam izdajajo na vseh lokacijah Geodetske uprave in v centralnem oddelku za izdajanje, kjer se izdajajo podatki za območje cele države. Velik delež zahtevkov za podatke predstavljajo zahtevki geodetskih podjetij za izdajanje podatkov za namene izvajanja geodetskih storitev. Geodetska podjetja z dovoljenjem za izvajanje geodetskih storitev skladno z *Zakonom o geodetski dejavnosti*, namreč te podatke uporabljajo v postopkih, ki so osnova za vzdrževanje evidenc, zato tovrstno izdajanje uvrščajo pod uporabo podatkov za prvotni namen v okviru javne naloge, zaradi katere so bili podatki izdelani. Tovrstnih podatkov za navedeni namen ne zaračunavajo, zato tudi ne izdajajo odločb.

Drug obsežen sklop izdanih podatkov, ki se ne zaračunajo, pa se izda na podlagi zahtevkov občanov, društev in drugih uporabnikov za pridobitev podatkov za nepridobitne ali pridobitne namene. Podatke torej zaračunavajo glede na namen uporabe, pri čemer odločbe izdajo le v primeru, da so bili podatki izdani za pridobitni namen.

2.1. Vložene zahteve za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja

Razpredelnica 14: Število vloženih zahtev za dostop in zahtev za ponovno uporabo glede na število vseh zahtev

	Število vloženih zahtev za dostop in ponovno uporabo	%	Število vloženih zahtev za dostop	%	Število vloženih zahtev za ponovno uporabo	%
GURS	64229	100%	63817	99,36	412	0,64%

Kot je razvidno iz *razpredelnice 14* je bilo v letu 2010 na GURS vloženih 64229 zahtev, od tega je bilo 63817 oziroma 99,36% zahtev za dostop ter 412 oziroma 0,64% zahtev za ponovno uporabo. Glede na leto 2009 je bilo vloženih 572 oziroma 0,88% manj zahtev, pri čemer se je število vloženih zahtev za dostop zmanjšalo za 449 oziroma 0,70%, zahtev za ponovno uporabo pa se je tudi zmanjšalo, in sicer za 123 oziroma 22,99%.

2.2. Ugodene, delno in v celoti zavrjene zahteve za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja

Razpredelnica 15: Ugodene, delno in v celoti zavrjene zahteve za dostop in ponovno uporabo do informacij javnega značaja ter ostale odločitve

	Število rešenih zahtev	%	Število ugodenih zahtev	%	Število delno zavrjenih zahtev	%	Število v celoti zavrjenih zahtev	%	Odstopljene in zavržene zahteve	%
GURS	64074	100%	64070	99,994%	0	0%	1	0,002 %	3	0,004 %

V letu 2010 je bilo od 64074 rešenih zahtev 64070 oziroma 99,994 % ugodenih zahtev, 1 oziroma 0,002 % v celoti zavrjenih zahtev ter 3 oziroma 0,004 % zavržene zahteve.

Glede na preteklo leto so podatki zelo podobni, saj je odstotek ugodenih zahtev le za malenkost manjši, in sicer za 0,816% število zavrjenih zahtev je tudi manjše, saj je bila v letu 2010 v celoti zavrjena zgolj ena zahteva, v letu 2009 pa je bilo delno in v celoti zavrjenih 19 zahtev. GURS je zahtevo zavrnil, ker ni razpolagal z zahtevano informacijo.

2.3. Pritožbe Informacijskemu pooblaščenču in upravni spor

V letu 2010 sta bili zoper odločbi GURS vloženi 2 pritožbi, od tega je bila ena vložena zoper odločbo oz. sklep o zavrženju, drugo pa je prosilec vložil, ker je menil, da posredovana informacija ni informacija, katero je zahteval. Tudi v letu 2009 so bile vložene 2 pritožbi na odločitve GURS.

Informacijski pooblaščenec je izdal 2 odločbi s katerima je zavrnil pritožbo prosilcev, enkrat iz razloga, da organ ne razpolaga z informacijo, drugič pa iz razloga, da je zahtevana informacija že javno dostopna na spletu. V letu 2009 je GURS prejel eno odločbo Informacijskega pooblaščenca, s katero je pritožbi prosilca ugodil.

2.4. Zaračunavanje stroškov pri običajnem dostopu in ponovni uporabi

GURS razpolaga z informacijami, ki so za prosilce in predvsem ponovne uporabnike informacij zelo zanimive, pri tem gre za podatke o zemljiščih, o stavbah in delih stavb in o nepremičninah, za javne evidence (zemljiški kataster, kataster stavb, register nepremičnin,...) in druge informatizirane baze podatkov (centralna evidenca prostorskih podatkov, digitalni model višin, zbirke topografskih podatkov merila,...).

Razpredelnica 16: Število zaračunanih dostopov in ponovne uporabe IJZ v preteklem letu

	DOSTOP DO IJZ	PONOVNA UPORABA IJZ	SKUPAJ
Število zaračunanih dostopov in ponovne uporabe IJZ v preteklem letu	29	408	437
Obseg zaračunanih materialnih stroškov za dostop do IJZ (34. člen ZDIJZ)	1.107,83 eur		
Višina sredstev, ki jih je organ pridobil pri zaračunavanju cene pri ponovni uporabi IJZ (34. a člen ZDIJZ)		229.251,63 eur	
Minimalni zaračunani znesek	10,51 eur	0,02 eur	
Maksimalni zaračunani znesek	67,67 eur	30.707,16 eur	

V preteklem letu je GURS skupno zaračunal 437 prosilcem od tega 29-krat pri običajnem dostopu in 408-krat pri ponovni uporabi. Obseg zaračunanih materialnih stroškov pri običajnem dostopu znaša 1.107,83 eur, od tega je bil najmanjši zaračunani znesek 10,51 eur, največji pa 67,67 eur.

Obseg zaračunanih sredstev pri ponovni uporabi za preteklo leto znaša 229.251,63 eur, od tega je bil najmanjši zaračunani znesek 0,02 eur, največji pa 30.707,16 eur. Pri najvišjih zneskih je šlo za pravne osebe, ki so za ponovno uporabo v pridobitni namen zahtevali ortofoto načrt za celotno območje Republike Slovenije.

IV. ZARAČUNAVANJE DOSTOPA DO INFORMACIJ, OBJAVA INFORMACIJ NA SPLETU IN PRIIMERI SUMA ZLORAB PRAVICE OZ. PREKOMERNIH ZAHTEV

Zaradi nasprotujočih izkušenj s strani zavezanih organov, da prihaja do zlorab pravice dostopa do informacij javnega značaja in vedno več prekomernih zahtev in prosilcev, da zavezani organi zaračunavajo nesorazmerno visoke stroške za dostop ter pomanjkljivo objavljajo informacije na spletu, je Ministrstvo za javno upravo za preteklo leto zbralo podatke tudi iz navedenega področja.

1. Zaračunavanje stroškov za dostop in ponovno uporabo

Za posredovanje prepisa, fotokopije ali elektronskega zapisa zahtevane informacije lahko organ prosilcu zaračuna materialne stroške. Organ ne zaračuna stroškov:

- za vpogled v dokumente,
- za telefonsko posredovanje informacij,
- za posredovanje informacij po elektronski pošti, če ne gre hkrati za primere, ko je potrebna pretvorbo informacije iz fizične v elektronsko obliko, če se informacija nahaja izključno v fizični obliki, prosilec pa želi informacijo prejeti v elektronski obliki,
- za posredovanje informacij s pomočjo telefaksa, ki skupaj ne presegajo petih strani.

Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. [76/05](#) in [119/07](#); v nadaljevanju: uredba) v 19. členu določa okvirni stroškovnik, na podlagi katerega organ lahko določi svoj stroškovnik, v skladu s katerim zaračunava materialne stroške. Vsak organ mora stroškovnik objaviti v svojem katalogu informacij javnega značaja ter ga dati na vpogled vsakemu prosilcu. Organ je dolžan prosilca opozoriti na plačilo stroškov in, če prosilec to zahteva, mu mora organ vnaprej sporočiti višino stroškov, ki mu jih bo zaračunal za posredovanje informacij. Organ zaradi ekonomičnosti ne zaračuna materialnih stroškov posredovanja informacij, ki ne presegajo 10 eurov (z vključenim DDV). Če organ ugotovi, da bodo materialni stroški posredovanja informacij presegli 83,46 eura (z vključenim DDV), lahko od prosilca zahteva vnaprejšnji polog. Po posredovanju informacij organ obračuna dejansko nastale stroške in prosilcu izda račun skladno s prvim odstavkom. Če polog presega dejanske materialne stroške, organ prosilcu ob posredovanju informacije vrne presežni znesek.

Za ponovno uporabo informacij v pridobitne namene, razen v primeru uporabe z namenom informiranja, zagotavljanja svobode izražanja, kulture in umetnosti in uporabe informacij s strani medijev lahko organ zaračuna ceno. Cena ne sme preseči stroškov zbiranja, priprave, razmnoževanja in razširjanja informacij ter običajnega donosa vloženih sredstev. Cena mora biti stroškovno naravnana ter določena v običajnem knjigovodskem obdobju ter v skladu s predpisanimi knjigovodskimi pravili za organ. Obračunska podlaga za ceno je informacija javnega značaja, ki jo prosilec zahteva. Organ ne zaračuna ponovne uporabe informacij, če jih v svetovni splet posreduje brezplačno.

Razpredelnica 17: Število zaračunanih dostopov in ponovne uporabe IJZ s strani državnih organov

DRŽAVNI ORGANI	DOSTOP DO IJZ	PONOVNA UPORABA IJZ	SKUPAJ
Število zaračunanih dostopov in ponovne uporabe IJZ v preteklem letu	19	3	22
Obseg zaračunanih materialnih stroškov za dostop do IJZ	2.952,02 eur		
Višina sredstev, ki jih je organ pridobil pri zaračunavanju cene pri ponovni uporabi IJZ		214,82 eur	
Minimalni zaračunani znesek	17,17 eur	39,22 eur	
Maksimalni zaračunani znesek	1.223,66 eur	88,24 eur	

V preteklem letu je bilo s strani 12. državnih organov zaračunanih 22 dostopov (19 pri običajnem dostopu in 3 pri ponovni uporabi). Skupni obseg zaračunanih materialnih stroškov za dostop s strani znaša 2.952,02 eur. Skupni obseg zaračunanih sredstev pri ponovni uporabi znaša 214,82 eur. Minimalni zaračunani znesek pri običajnem dostopu znaša 17,17 eur, maksimalni pa 1.233,66 eur. Minimalni zaračunani znesek pri ponovni uporabi znaša 39,22 eur, maksimalni pa 88,24 eur.

Razpredelnica 18: Število zaračunanih dostopov in ponovne uporabe IJZ s strani organov lokalnih skupnosti

ORGANI LOKALNE SKUPNOSTI	DOSTOP DO IJZ	PONOVNA UPORABA IJZ	SKUPAJ
Število zaračunanih dostopov in ponovne uporabe IJZ v preteklem letu	29	1	30
Obseg zaračunanih materialnih stroškov za dostop do IJZ	1.707,29 EUR		
Višina sredstev, ki jih je organ pridobil pri zaračunavanju cene pri ponovni uporabi IJZ		16,68 EUR	
Minimalni zaračunani znesek	11,28 EUR	16,68 EUR	
Maksimalni zaračunani znesek	900 EUR	16,68 EUR	

V preteklem letu je bilo s strani 16. organov lokalnih skupnosti zaračunanih 30 dostopov (29 pri običajnem dostopu in 1 pri ponovni uporabi). Skupni obseg zaračunanih materialnih stroškov za dostop znaša 1.707,29 eur. Skupni obseg zaračunanih sredstev pri ponovni uporabi znaša 16,68 eur. Minimalni zaračunani znesek pri običajnem dostopu znaša 11,28 eur, maksimalni pa 900 eur. Minimalni in maksimalni zaračunani znesek je pri ponovni uporabi enaka (16,68 eur), saj je bil dostop v primeru ponovne uporabe informacij zaračunan le enkrat.

O pristojnosti Informacijskega pooblaščenca za odločanje o pritožbi zoper odločitve o stroških dostopa je Upravno sodišče RS je v sodbi št. U 278/2008-23, z dne 20. 10. 2009 zavzelo stališče, da je ZDIJZ predpis, ki vsakomur omogoča prost dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi in druge osebe javnega prava, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb. Gre torej za zakon, ki ureja določena postopkovna vprašanja, se pa na več mestih sklicuje tudi na uporabo postopkovnih pravil, ki jih določa Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. [24/2006](#)-uradno prečiščeno besedilo, [105/06](#)-ZUS-1, [126/07](#), [65/08](#), [47/09](#) Odl.US: U-I-54/06-32 ([48/2009](#) popr.) in [8/10](#); v nadaljevanju: ZUP). Takšno napotilo za uporabo določb

zakona, ki ureja splošni upravni postopek, izhaja tudi iz določbe četrtega odstavka 27. člena ZDIJZ, umeščena v 3. poglavje zakona z naslovom »Pritožbeni postopek«, ki določa, da se postopek s pritožbo izvaja po določbah zakona, ki ureja splošni upravni postopek. Po presoji sodišča je to določba, ki jo mora Pooblaščenec (kot napotilo za uporabo določb ZUP) uporabiti tudi v primerih, ko se spor nanaša na določitev višine stroškov posredovanja informacij. Po mnenju Upravnega sodišča RS mora Pooblaščenec upoštevati, da je pritožba zoper izdano odločbo lahko uperjena tudi zoper odločitev o stroških. Navedena odločitev prispeva k varstvu pravic posameznikov in doslednemu izvajanju določb ZDIJZ in Uredbe.

Posredovanje informacij javnega značaja je ena izmed zakonsko določenih nalog organa, zato je organ dolžan zagotoviti tudi ustrezna sredstva in kader, ki bi takšne zahteve reševal. Pri zaračunavanju posredovanja informacij javnega značaja, mora višina stroškov dostopa ostati v najnižjem možnem obsegu oziroma ne sme dejansko in nesorazmerno ovirati izvrševanja te temeljne človekove pravice, zagotovljene tudi z drugim odstavkom 39. člena Ustave RS (Uradni list RS, št. [331/91](#), [42/97](#), [66/00](#), [24/03](#), [69/04](#), [69/04](#), [69/04](#) in [68/06](#)).

2. Katalog informacij javnega značaja in proaktivna objava informacij

Vsak organ je dolžan redno vzdrževati in na primeren način javno objavljati (uradno glasilo organa, svetovni splet, ipd.) ter dati na vpogled prosilcu po vsebinskih sklopih urejen katalog informacij javnega značaja, s katerimi razpolaga. Vsebino kataloga določa 2. člen uredbe.

Namen proaktivne objave informacij je, da zavezani organi čim več informacij, ki so javne v skladu z ZDIJZ in če jim razpoložljiva tehnična sredstva to omogočajo javno objavijo na spletu. Na ta način prosilcem ne bi bilo več potrebno vlagati zahtev za dostop in bi se tudi zmanjšal del administrativnega bremena, ki ga zahtevajo številni postopki v skladu z ZDIJZ.

Razpredelnica 19: Ažuriranje kataloga informacij javnega značaja in proaktivna objava informacij

	DRŽAVNI ORGANI	%	ORGANI LOKALNE SKUPNOSTI	%
Ažuriranje kataloga informacij javnega značaja	315	99,06%	200	96,15%
Proaktivna objava informacij	278	87,42%	185	88,94%

Katalog informacij javnega značaja redno vzdržuje 99,06% državnih organov in 96,15% organov lokalnih skupnosti. Proaktivno objavlja informacije 87,42% državnih organov in 88,94% organov lokalnih skupnost. Navedeni odstotki kažejo na to, da manjši odstotek zavezanih organov še vedno ne sledi določbi ZDIJZ, ki jih zavezuje k rednem vzdrževanju kataloga informacij javnega značaja. Prav tako se zavezani organi premalo zavedajo pomembnosti proaktivne objave informacij, ki bi zmanjšala število zahtev za dostop in posledično tudi obseg administrativnega dela.

3. Primeri suma zlorab pravice dostopa do informacij oz. prekomernih zahtev

Kdaj gre za sum zlorabe pravice oz. prekomerno zahtevo

Kadar govorimo o zlorabi pravice, mora biti izpolnjen predpogoj, in sicer mora priti do konflikta dveh neizključujočih pravic.¹² Zloraba pravice nastopi tedaj, ko subjekt prestopi meje pravno zavarovanega upravičenja tako, da s tem ogroža oziroma posega v pravico drugega.¹³ Če bi organu uspelo zadostno utemeljiti, da izvrševanje pravice dostopa do informacij javnega značaja v konkretnem primeru onemogoča izvrševanje neke druge (neizključujoče) pravice, bi bilo mogoče vložitev zahteve prosilca za dostop do informacij javnega značaja opredeliti kot zlorabo pravice. Zlorabo obravnavane pravice bi organ namreč lahko utemeljil v primeru, ko bi temeljito preučil posamični primer in možne rešitve ter izvedel vse možne aktivnosti (denimo vzpostavitev kontakta s prosilcem ali sprememba organizacije kadra), pri tem pa bi ugotovil, da ni poti, ki bi o vsebini zahteve omogočila odločitev, pri kateri ne bi prišlo do konflikta dveh neizključujočih se pravic.¹⁴

O prekomerni zahtevi govorimo takrat, ko prosilec zahteva večje število dokumentov in ko priprava le-teh za posredovanje občutno obremeni delovni proces organa. Ob upoštevanju tega, da organ predhodno morebiti vzpostavi stik s prosilcem in se na tak način prepriča ali prosilec dejansko želi vse zahtevane dokumente ali pa v skladu s 24. členom ZDIJZ podaljša rok za posredovanje zahtevane dokumentacije, pa še vedno ne uspe pripraviti zahtevane dokumentacije ne, da bi zaradi tega bil ohromljen delovni proces.

Povzetek iz poročil

Sum zlorabe pravice oz. prekomerne zahteve je primeroma navedlo 26 zavezanih organov. Največkrat (14-krat) organi navajajo zlorabo pravice dostopa do informacij javnega značaja in 10-krat so navedeni primeri prekomernih zahtev. V 5. primerih je naveden prosilec, ki je dokumente zaprosil kot novinar po 45. členu Zakona o medijih (Uradni list RS, št. [110/06](#)-uradno prečiščeno besedilo, [36/08](#)-ZPOMK-1, [77/10](#)-ZSFCJA in [90/10](#) Odl.US: U-I-95/09-14, Up-419/09-15). Zahtevo za dostop je novinar naslovil na celoten javni sektor in zahteval posredovanje dokumentov, ki vsebujejo:

- ime in priimek javnega uslužbenca,
- skupni bruto strošek s dodatki, ki jih je ta oseba prejela v letu 2009,
- formalni opis delovnih nalog, ki jih je opravljala v letu 2009,
- poročilo, kaj je ta oseba delala in naredila v letu 2009, ter
- informacijo, kdaj je ta oseba nastopila delovno razmerje.

Naj navedemo nekaj primerov, ki so jih v poročilu opisali organi:

- 1) »Ena in ista stranka vlaga nove in nove posplošene zahteve, ki jih deli v segmente, da ne bi dosegla kvote plačila materialnih stroškov za fotokopije (zahteva npr fotokopije vse korespondence z občino xy za obdobje od januarja do marca 2009 in čez čas za obdobje april do junija 2009 itd.). Ker zahteve prihajajo na določeno časovno obdobje organ zadev ne more združevati. Zakon nima varovalke pred tovrstnimi "rednimi strankami".«

¹² Odločba Informacijskega pooblaščenca št. 090-18/2010/39 z dne 18.11.2009.

¹³ Berden, Andrej, Pravna praksa – 2000, št. 26, str.:15.

¹⁴ Rupnik, Jasna, Pravna praksa – 2010, št. 7, str.: 8.

- 2) »Organ mora za organizacijo vpogleda zbrati gradivo iz različnih lokacij (si ga tudi sposoditi od zaposlenih, ki ga potrebujejo za redno delo npr. na gradbišču), nato pa se stranka vpogleda ne udeleži.«
- 3) »Prosilci, ki so bili v večini primerov prijavitelji domnevnih kršitev veterinarskih predpisov, so skušali preko instituta informacije javnega značaja usmerjati inšpekcijski ali prekrškovni postopek, če z njegovim izidom niso bili zadovoljni.«
- 4) » Prosilec je zahteval fotokopije vseh izdanih soglasij za prireditve z živalmi na celotnem območju RS v večletnem časovnem obdobju ali pa je prosilec zahteval fotokopije vseh izdanih dovoljenj VURS za izvajanje poizkusov na živalih v daljšem časovnem obdobju. V drugem primeru se je zahteva nanašala na fotokopije vseh zapisnikov in izdanih odločb v zvezi s prosilčevimi prijavi od leta 2002 dalje.«

V. ZAKLJUČEK

Iz predloženega skupnega poročila je razvidno, da je tako kot v preteklem letu tudi v letošnjem letu odstotek organov, ki niso oddali poročila, minimalen. Poročila o izvajanju ZDIJZ za leto 2010 od skupno 529 zavezanih organov niso oddali 3 organi.

Število vloženih zahtev se je glede na pretekla leta povečalo. Večina zahtev oz. 72,42% je bilo vloženih pri državnih organih od tega zahteve za običajni dostop prevladujejo, 70,18% pri državnih organih in 26,35% pri organih lokalne skupnosti. Pri analizi podatkov je bila GURS izvezeta in obravnavana v posebnem poglavju, saj je interes prosilcev za podatke GURS (geografski, geodetski,...) tako pri običajnem dostopu kot pri ponovni uporabi nadpovprečen. V letošnjem letu je bilo na GURS vloženih 64229 zahtev, kar pa glede na leto 2009 predstavlja 572 oz. 0,88% manj zahtev

Zavezani organi so prosilcem ugodili pri 86,58% vseh vloženih zahtev, delno zavrnenih zahtev je bilo 5,41%, v celoti pa je bilo zavrnenih 4,17% zahtev. Razlog, da organ ne razpolaga z dokumentom in varstvo osebnih podatkov v skladu z ZVOP sta najpogosteje uporabljena razloga za zavrnitev zahtevane informacije.

V primerjavi z letom 2009 se je povečalo število vloženih pritožb Informacijskemu pooblaščenca in tudi sproženih upravnih sporov. Praksa drugostopenjskega organa kot tudi sodna praksa v postopku dostopa do informacij javnega značaja sta vedno bolj bogati, v preteklem letu sta bili tako izdani dve pomembni sodni odločbi Upravnega sodišča. Upravno sodišče je tako odločilo, da zavezani organi po ZDIJZ lahko vložijo tožbo zoper dokončno odločbo Informacijskega pooblaščenca.¹⁵ ter da je Informacijski Pooblaščenec pristojen za odločanje o pritožbi prosilca zoper odločitev zavezanega organa o stroških dostopa.¹⁶

Med novimi podatki, ki jih je ministrstvo zbiralo za preteklo leto so tudi podatki:

- o rednem vzdrževanju kataloga informacij javnega značaja in proaktivni objavi informacij na spletu,
- o zaračunavanju stroškov pri običajnem dostopu in pri ponovni uporabi informacij v pridobitni namen ter
- o morebitnih primerih suma zlorab pravice dostopa do informacij javnega značaja in prekomernih zahtevkih.

V analizi podatkov ugotavljamo, da kljub zakonski dolžnosti, da mora zavezani organ na svoji spletni strani redno vzdrževati katalog informacij javnega značaja¹⁷, manjši odstotek zavezanih organov (0,94% državnih organov in 3,85% organov lokalnih skupnosti), še vedno ne ažurira podatkov v svojem katalogu. Namen proaktivne objave informacij je, da zavezani organi čim več informacij, ki so v skladu z ZDIJZ javne in če jim razpoložljiva tehnična sredstva to omogočajo javno objavijo na spletu. Na ta način prosilcem ne bi bilo več potrebno vlagati zahtev za dostop in bi se na ta način zmanjšalo tudi del administrativnega dela, ki ga zahtevajo številčni postopki v skladu z ZDIJZ. Na podlagi zbranih podatkov ugotavljamo, da informacije na spletu proaktivno objavlja 87,42% državnih organov in 88,94% organov lokalne skupnosti.

¹⁵ Odločba Upravnega sodišča št. I U 127/2010-23 z dne 12.5.2010.

¹⁶ Odločba Upravnega sodišča št. U 278/2008-23 z dne 20.10.2009.

¹⁷ Prvi odstavek 8. člena ZDIJZ.

V preteklem letu je bilo s strani 28. zavezanih organov zaračunanih 52 dostopov, od tega 48-krat za običajni dostop in 4-krat za ponovno uporabo. Skupni znesek zaračunanih materialnih stroškov pri običajnem dostopu znaša 4659,31 eur, pri ponovni uporabi pa 231,5 eur. Zaračunavanje stroškov za dostop pripisujemo zahtevkom, ki se nanašajo na večji obseg dokumentov, pri tem zavezanemu organu nastanejo materialni stroški, katere organ v skladu z 19. členom uredbe lahko zaračuna. Višina stroškov dostopa mora ostati v najnižjem možnem obsegu oziroma ne sme dejansko in nesorazmerno ovirati izvrševanja pravice vsakogar, da pridobi informacije javnega značaja.

Če bi organu uspelo zadostno utemeljiti, da izvrševanje pravice dostopa do informacij javnega značaja v konkretnem primeru onemogoča izvrševanje neke druge (neizključujoče) pravice, bi bilo mogoče vložitev zahteve prosilca za dostop do informacij javnega značaja opredeliti kot zlorabo pravice. Med primeri zlorab pravice organi navajajo primere, ko isti prosilci kontinuirano vlagajo zahteve za dostop in v takšnih časovnih intervalih, da se izognejo plačilu materialnih stroškov.

O prekomerni zahtevi govorimo takrat, ko prosilec zahteva večje število dokumentov in ko priprava le-teh za posredovanje občutno obremeni delovni proces organa. Med primeri prekomernih zahtev organi navajajo zahteve prosilcev po določeni vrsti dokumentov za daljše časovno obdobje. Odbiranje teh dokumentov ter pregled le-teh in morebitna anonimizacija oz. prikrivanje delov dokumentov, ki predstavljajo izjeme v skladu s prvim odstavkom 6. člena ZDIJZ, organom povzroči nesorazmerno veliko administrativnega dela.

Ministrstvo ugotavlja, da je stopnja ozaveščenosti državljanov o pravici vedeti vedno višja, kar se kaže v vsakoletnem porastu zahtev za dostop do informacij javnega značaja in posledično narašča tudi število pritožb na drugostopenjski organ in nenazadnje tudi tožb na Upravno sodišče. Večina organov se zaveda pomena objav informacij na spletu, saj se na ta način izognejo vodenju postopka po ZDIJZ in administrativnemu delu, prosilci pa hitreje pridejo do želene informacije. Kljub temu menimo, da je področje poraktivne objave informacij še vedno neizkoriščeno, katero bi zavezani organi lahko izkoristili tudi na način, da bi informacije ob njihovem nastanku in ob predvidevanjih, da bodo le te zanimive za javnost, objavili na svojih spletnih straneh.